

התקשרות

1601

מצורף גם
לשבועון
כפר חב"ד

23289 / Melamed Yossi

הרבני יוצא מ-770. י"א ניסן תשל"ז

**ה'קניין' בעבודת השם: המדריך 'לעסקה' מדויקת ומותאמת
שיעור בלקוטי שיחות**

**האם הקב"ה זקוק לדאגות שלך כדי למלא את הבטחתו?
מכתב מבואר**

**במקום לזעוק על רשעות המחבלים, צריך לזעוק ולעורר לתשובה
התוועדות עם הרבי**

”כי באור פניך נתת לנו תורת חיים”.
”על לשוננו של הרבי שגור היה הביטוי:
”תורת חיים - הוראה בחיים”. עיקר
 עניינה של התורה הוא להפיק ממנה
 הוראות כיצד לנהוג ולנהל את חיי היום
 יום.

הגיליון הנוכחי מלא וגדוש ב”הוראות
 לחיים”, במגוון תחומים השייכים באופן
 ישיר לחיי כל אחד ואחת מאיתנו.

את הגיליון פותחת ‘התוועדות עם הרבי’
 בה מעורר הרבי כיצד להגיב למאורעות
 בהם אומות העולם מנסים להרע
 ולהזיק, היה-לא-תהיה, לעם ישראל,
 ובמה צריך להיות עיקר העיסוק כדי
 למגר את אותן מאורעות.

במדור ‘שיעור בלקוטי שיחות’ נפגוש
 ביאור נפלא של הרבי בדני ‘קניין’ כפי
 שהם משתקפים בעבודת השם. ביאור
 המהווה אבן יסוד בהכוונה הכללית,
 במה עלינו להתמקד בעבודת השם
 האישית.

במדור ‘אור וחיות’ נלמד מאמר חסידות,
 בו מעלה הרבי על נס את מעלת הלימוד
 העיוני בפסיקת הלכה, ועל ההשלכות
 הרוחניות שלו; והמדור ‘שולחן שבת
 חסיד’ מגיש בפנינו תוכן עשיר ומעורר
 בהקשר של ספירת העומר, עבור
 ‘התוועדות’ עם בני הבית בשולחן
 השבת.

בתפילה לגאולה שלימה, תיכף ומיד
 ממש.

03 המאורעות המתרחשים עם בני ישראל אינם
 ‘מקרה’ ו”מנהג העולם”, אלא הם מושפעות
 באופן ישיר ממעשיהם של בני ישראל; עיקר
 הלהט צריך להיות בסיבה הרוחנית של
 המאורע, שצריכה לעורר קול זעקה: “יהודים,
 עשו תשובה!” • **התוועדות עם הרבי**

04 בדיני הקניין ההלכתיים, יש סוגי עסקאות
 שלא ניתן לבצע. באופן עקרוני, אי אפשר
 להעביר בעלות על טובין שעדיין לא נוצרו.
 אך גם לזה יש פתרון יצירתי – והתבוננות
 במשמעות הדברים תסייע לנו לנסח את
 שלושת השלבים בדרך לעבוד את השם
 באמת • **שיעור בלקוטי שיחות**

12 האם הקב”ה זקוק לדאגות שלך כדי למלא את
 הבטחתו?! – האמונה בהשם צריכה ‘לחדור’
 גם בתוך חיי היום יום, כך שגם בתקופת
 ההמתנה לישועה מסירים מן הלב כל דאגה
 ועובדים את השם בשמחה • **מכתב מבואר**

14 לימוד מתוך עמל אינו תכלית המעלה, מדוע
 אנו נדרשים ל”עמל תורה” דווקא? מהי בחינת
 ה’חיקקה’ שתופסת מקום נכבד בתורה,
 בנשמה ואפילו אצל הקב”ה? - חשיבות
 הלימוד להלכה למעשה והשפעתו הרחבה •
אור וחיות

16 מדוע סירב הרבי לנסוע שוב אל ‘קעמפ גן
 ישראל’ בהרים? ומה עשה הרבי בדקה פנויה
 באמצע ה’יחידות’? – הלימוד מימי ספירת
 העומר על יוקר הזמן וניצולו המקסימלי •
שולחן שבת חסיד

למנוי דיגיטלי ל’התקשרות’:
chabadisrael.co.il/alonichabad

פרקי אבות – 13 • עת לדעת – 18 • לוח חב”ד – 19
• שניים מקרא – 22 • זמנים ושיעורי השבוע – 32

צעירי אגודת חב”ד באה”ק ת”ו
 יו”ר: הרב יוסף יצחק הכהן אהרונב
 עורך ראשי: שלום בלוי עריכה: הרב יוסף יצחק מרגליות
 מו”ל: המרכז לעזרי שלוחות, ת”ד 1122 כפר חב”ד
 6084000 • 0793-7474 • ISSN 1601
 לתגובות, הערות וחומרים לפרסום: HitkashrutEdit@gmail.com
 התמונות מפורסמות באדיבות חברת JEM ותורגמו נתונה להם

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ”ש חסידי חב”ד
 לחיזוק ההתקשרות ל”כ”ק אדמו”ר רבי
 מנחם מענדל בהרה”ק רלו”י מליובאוויטש
 זצוקלה”ה נב”מ זי”ע

שיחת שבת פרשת בהר-בחוקותיי תשל"ד
(תורת מנחם כרך עו, עמוד 175)

התוועדות עם הרבי

למחבלים אין כלל שליטה על בני ישראל. צריך לדעת שסיבת המאורע השלילי היא בגלל מעשים לא רצויים שצריך לתקנם

ה"ד.

וכאשר התפרסם למוחרת בעיתונות שמספר ההרוגים רחמנא ליצלן גדול יותר, נתעורר אצלי פלא בהתאמת הדברים, ובקשתי לברר עוד הפעם בקשר למספר המזוזות, ואכן התברר שיש שם עוד כמה חדרים שיש בהם עוד 4 מזוזות - שתיים מהם היו פסולות בוודאות, והשתיים האחרות ספק פסולות.

עד כדי כך גדול הדיוק שבדבר: שכאשר הודיעו שנהרגו 17 ילדים, מצאו 17 מזוזות פסולות, וכאשר הודיעו שיש עוד הרוגים, מצאו עוד מזוזות פסולות!...

אך לדאבוננו, הנה במקום לזעוק על הצרה על ידי הפשפוש במעשיהם כו', ישנם כאלו שזעקו רק על רשעות המחבלים, באומרם שה"קוזק" הוא "קוזק" - שבזה לא חידשו מאומה, שהרי זה דבר ידוע לכל.

ולהעיר ולהבהיר: בוודאי שצריך להרעיש את העולם, להפגין ולזעוק על הרשעות של המחבלים, וזהו ענין שיש בזה תועלת; אבל צריך לדעת להבחין בין העיקר לטפל, ולדעת מהו התפקיד של מי שנמצא ברחוב - שהוא זה שצריך להפגין ולזעוק על רשעות המחבלים, ומהו התפקיד של רב, מנהיג ומדריך רוחני - שהוא צריך לזעוק: "יהודים, עשו תשובה!". בואו ונפשפש במעשינו, ונוסיף בלימוד התורה וקיום המצוות, הנחת תפילין, שמירת שבת וכו'.

והיינו, שעיקר החיות והלהט צריך להיות בביטול הסיבה הרוחנית של המאורע, ובדרך ממילא תהיה הצלחה גם בפעולות שעושים בדרך הטבע לבטל את התוצאות מכך.

ועל דרך המשל שהובא בספרי מוסר וחסידות בנוגע לעניין העשירות, ש"לעולם ילמד אדם את בנו אומנות נקיה וקלה, ויתפלל למי שהעושר והנכסים שלו וכו'". אך כיון שצריך גם לעשות "כלים" בדרך הטבע, הנה ישנם טיפשים שעוסקים כל ימיהם ב'תפירת ארנק גדול' שבו יוכלו להכניס ריבוי כסף וזהב, אבל שוכחים על העיקר: להתפלל למי שהעושר והנכסים שלו, שלולי זאת לא תהיה תועלת כלל בעשיית הכלים.

בשייכות למה שכתוב בפרשתנו "והלכתם עימי בקרי", כתב הרמב"ם (בתחילת הלכות תעניות): "בזמן שתבוא צרה... ידעו הכול שבגלל מעשיהם הרעים הורע להן... וזה הוא שיגרום להם להסיר הצרה מעליהם. אבל אם... יאמרו דבר זה ממנהג העולם אירע לנו, וצרה זו נקרה נקריה... הוא שכתוב בתורה והלכתם עימי בקרי וכו'".

והיינו, שיש כאן פסק הלכה לכל אחד מישראל, שכאשר מתרחש מאורע מסוים, אסור לומר שזה "מנהג העולם" ו"נקרה נקריה", אלא צריך לדעת שסיבת המאורע היא בגלל שהיו מעשים בלתי רצויים שצריך לתקנם. ועצם הידיעה וההתבוננות בכך, פועלת שהעניין הבלתי-רצוי מתבטל לגמרי, ולפחות מכאן ולהבא.

ובנוגע לענייננו: לאחר המאורע כו' [אסון הטבח במעלות], חיכיתי יום יומיים, מתוך תקווה שיעמוד משהו ויבהיר, שכיוון שברור הדבר שגויים אינם 'בעלי בתים' על יהודים, הנה כשקורה מאורע כזה, צריך מיד לקשר זאת עם מעשיהם של בני ישראל.

אף שבוודאי אין בזה שום הצטדקות חס ושלום בנוגע למחבלים שעשו זאת, ובוודאי יענשו על זה; אך בנוגע לבני ישראל עצמם, עליהם לדעת שאין לגויים שליטה עליהם כלל, ואינם אלא "כגרזן ביד החוצב בו". כך, שבני ישראל צריכים להתייחס למאורע זה שהוא "בגלל מעשיהם".

וכדי לדעת מהו העניין בו נדרש תיקון, הנה לפעמים ההשגחה העליונה היא בהעלם, וצריך להתייגע כדי למצוא מהו. אך בנידון דידן [במקרה הנוכחי] הראה הקב"ה בגלוי עניין של השגחה פרטית:

ישנו אברך מצפת שטילפן לכאן והודיע, שכיון שהמאורע שאירע בעת טיול הילדים במעלות היה עם ילדי בית הספר בצפת, לכן מבקש שיזכירם לברכה על הציון או בתפילה כו'. והוסיף, שהלך מדעת עצמו לבדוק את המזוזות בבית הספר שבו למדו הילדים, וכל 17 המזוזות שהיו שם נמצאו פסולות.

וכאן רואים עניין של השגחה פרטית - שמספר המזוזות הפסולות היה מכוון למספר הילדים

קונה הכול

פרשת השבוע מלאה בהלכות ודינים, חלקם דינים שבין אדם למקום, כמו מצוות השמיטה שבתחילת הפרשה, וחלקם קשורים להלכות שבין אדם לחברו, כמו האיסור להלוות בריבית. בין ההלכות בפרשה מסתתרת מצוות עשה, שבמבט ראשוני ממש לא היינו מחשיבים אותה כמצווה. וכך אומרת התורה:¹
וְכִי תִמְכְּרוּ מִמֶּכֶר לְעַמִּיתְךָ אוֹ קִנְיָה מִיַּד עַמִּיתְךָ, אֶל תֹּנוּ אִישׁ אֶת אָחִיו.

בקריאת המילים, העין שלנו מתמקדת בסיומו של הפסוק, שמזהיר אותנו מפני אונאה. התורה אוסרת כאן לסחור בצורה לא הגונה או לרמות את הצד השני לעסקה. אך חז"ל מלמדים אותנו שהחלק הראשון של הפסוק גם הוא מצווה. התורה קובעת כאן חובה להסדיר את נושא המסחר עם כללים מחייבים. כך מסביר ספר החינוך²:

מִצְוַת עֲשֵׂית דִּין בֵּין לֹקַח וּמוֹכֵר – שְׁנֵדִין בְּדִין מִקֵּחַ וּמִמְכָּר בְּעֵנִין שְׁנֵדִינָהּ הַתּוֹרָה עָלָיו.

כלומר, שיש צדדין שהתקנים המכירה בין המוכר ללוקח, ויש צדדין שאין לה קיום. והוא חובה עלינו לדון ביניהם כמצוות התורה.

בשפה התורנית-הלכתית, עסקה בין קונה למוכר נקראת "קניין", כאשר המוכר "מקנה" נכס או רכוש - כלומר, מעביר את הבעלות עליו לקונה. לאורך השנים, בתי הדין קבעו וגיבשו כללים על פי הוראות התורה, שלפיהם נקבע באילו מקרים הקניין 'עובד', ובאילו מקרים אין לו משמעות והעסקה בין הצדדים איננה תקפה. את אחד הביטויים לזה נראה בהמשך.

על פניו, מדובר בנושא משפטי-טכני, מתחום הסדרת חיי החברה והכלכלה על פי התורה. אלא שכלומדי ליקוטי שיחות, אנו כבר יודעים כי כל הלכה, גם מתחומים שאינם קשורים ישירות לעולם הרוח ולחיי עבודת השם, מכילה רובד פנימי ורוחני, שיש בו המון מה ללמד אותנו ב'הלכות עבודת השם' - וכך בדיוק ניגש לנושא שלפנינו, מתוך דיני קניין.

מהי המשמעות של הלכות קניין בעבודת השם? - הבה ונתחיל בבסיס הדברים:

**התוכן הכללי של עבודת השם הוא עשיית "קניין":
היהודי מקנה את עצמו ואת כל אשר לו לקדוש ברוך**

1. ויקרא, כה, יד.
2. מצווה של"ו.

א. ראה סהמ"צ להצ"צ מצוות לדון במשא ומתן.

ב. ראה אבות (פ"ו, י) "ישראל קנין אחד". וכן - ידוע הפי' במרו"ל (ריש קידושין) "האשה - כנס"י - נקנית בג' דרכים כו'" (לקו"ת בתחלתו (א, ג), סה"מ תרל"ו ח"ב ע' רעו ואילך, תקכו ואילך). ועוד.

שיעור
בלקוטי
שיחור

קניין
להני

בדיני הקניין ההלכתיים, יש סוגי עסקאות שלא ניתן לבצע. באופן עקרוני, אי אפשר להעביר בעלות על טובין שעדיין לא נוצרו. אך גם לזה יש פתרון יצירתי - והתבוננות במשמעות הדברים תסייע לנו לנסח את שלושת השלבים בדרך לעבוד את השם באמת.

השיחה המלאה - בלקוטי שיחות, חלק כז, שיחה ראשונה לפרשת בהר

לקוטי שיחור
- א -
על פרשיות השבוע. חנים ומונחים

עורכים:

הרב דויד אולידורט

הרב ישראל אריה ליב רבינוביץ

הוא³, כך שיהיה ניכר שהוא וכל רכושו עומדים ברשותו ובבעלותו של הקדוש ברוך הוא - על ידי זה שהנהגתו היא תמיד כפי רצונו של הקדוש ברוך הוא.

לא פעם, הקדוש ברוך הוא מכונה בתורה ובדברי חז"ל כ"קונה" שלנו. בשירת הים אנו אומרים⁴: "עַד יַעֲבֹר עִמָּךְ ה', עַד יַעֲבֹר עִם זֶה קִנְיֹת" - הקדוש ברוך הוא 'קנה' את עם ישראל ביציאת מצרים. ביטוי דומה אנו מוצאים בנבואות הגאולה העתידה⁵: "וְהָיָה בְיוֹם הַהוּא, יוֹסִיף ה' שְׁנֵית יָדוֹ, לְקִנּוֹת אֶת שְׁאֵר עַמּוֹ". גם בפרקי אבות⁶ מופיע אותו ביטוי: "חמשה קניינים קנה לו הקדוש ברוך הוא בעולמו", ואחד מהם הוא עם ישראל.

נעצור לרגע ונחשוב על התואר הזה: הלא הבריה כולה שייכת לקדוש ברוך הוא. "להשם הארץ ומלואה, תבל ויושבי בה". הרי הוא שברא את כל העולמות על כל מה שבתוכם. מי 'מוכר' להשם את עם ישראל? בשביל מה בכלל הוא צריך 'לקנות' אותנו? מה המשמעות של ה'עסקה' הזו?

כדי להבין את הרעיון, נחשוב על המוצר הפשוט ביותר. קופסת גבינה 5% שומן. מה קורה לה כשהלקוח מעביר אותה אל העגלה ומשלם בעבורה בקופה? כשהיא על המדף, אין בה שום ייחודיות ביחס לקופסאות האחרות. כאשר לקוח רכש אותה והיא בידי, כל אחד שמסתכל עליה יידע לספר שמה שיקרה בה נתון לרצונו. הוא יכול לאכול את כולה בארוחת בוקר, או למרוח ממנה שכבה הגונה על הסנדוויץ' של אחד הילדים.

כך בכל מוצר שאנו קונים. כשהרכב עובר מאולם התצוגה במגרש המכוניות לרשותו של הלקוח, הוא כבר לא אותו רכב. מסתם רכב שעומד, הוא 'נקנה'. כעת הוא עומד לרשותו של הלקוח, שמחליט בעצמו מה לעשות בו. מתי ינוח ומתי ינוע, לאן ייסע ולאיוזו מטרה.

ובנמשל שלנו: השם הוא "קונה הכול". כל ה'מוצרים' המונחים או משוטטים בעולם מאז ומתמיד שייכים לו. אלא שלא תמיד יש לכך ביטוי. המציאות החומרית מפריעה לנו לראות בכל נברא ונברא כלי שנועד לשמש את הקדוש ברוך הוא ולמלא את רצונו כ'בעל הבית'. לכן,

3. שמות, טו, טז.

4. ישעיהו, יא, יא.

5. י, י.

6. הלכות מכירה, כב, א.

כשאומרים שהקדוש ברוך הוא 'קנה' משהו, מתכוונים לכך שכעת ניכר וגלוי לעין כל שהדבר הזה 'שייך' להשם, כי משתמשים בו בצורה מוחשית ומלאה כרצון השם.

למעשה, זוהי בדיוק עבודת השם במובנה היסודי ביותר. התפקיד שלנו הוא 'למכור' הכול לקדוש ברוך הוא, לתת לו את הבעלות על עצמנו, על רכושנו ועל כל מה שיש לנו.

כאשר יהודי מתפלל או לומד, קל מאוד לזהות שהשם הוא בעל הבית שלו. כאשר יהודי אוכל ארוחה או הולך לעבודה, זה כבר יותר מורכב. אבל גם זו עבודת השם, 'להקנות' לקדוש ברוך הוא ולהעביר אליו את הבעלות בכל דבר שאיתו אנו באים במגע - הרכוש שלנו, הזמן שלנו, הכישרונות שלנו והקשרים שלנו עם אנשים.

לאחר שקיבלנו הבנה כללית על עבודת השם כ'עסקה' עם הקדוש ברוך הוא, כביכול - אנחנו יכולים להתקדם וללמוד הלכה אחת קונקרטית בדיני קניין, שתלמד אותנו על הדרך הנכונה בעבודת ה'קניין' הרוחני שלנו.

לא בא לעולם

אמרנו קודם שחלק ממצוות "מקח וממכר" זה לקבוע אילו עסקאות חסרות תוקף ולא יכולות להתבצע מבחינה משפטית-הלכתית. והנה דוגמה ל'קניין' כזה, בלשון הרמב"ם⁶:

אין אדם מקנה לחברו דבר שלא בא לעולם.

ביצד?

"מה ש'תוציא שדה זו - מכור לך'; "מה ש'תוציא אילן זה - נתין לך'; "הנני מה ש'תלד בהמה זו ל'פלוני' - לא קנו כלום.

רובנו איננו משפטנים ולא דיינים, ולא בדיוק מקדישים מחשבה לשאלה איך בדיוק עובדות העסקאות שאנו עושים. אנחנו נכנסים לסופר, בוחרים מוצרים, משלמים במזומן או באשראי, ויוצאים. לא ממש מעניינת אותנו ההגדרה המשפטית המדויקת של עסקת שני חלב וכיכר לחם שביצענו, או מה ההבדל בין רכישת כרטיס טיסה, מנת פלאפל או ביטוח חיים.

בכל זאת, אם נחשוב אפילו קצת, נשים לב שבצורה אינטואיטיבית אנו מבחינים בהבדלים

לא צמחו. אפשר לקנות דג, ואפשר לקנות את סירת הדייגים, אבל **אי אפשר** לקנות מהדייג את הדגים שידוג ביום שישי עבור השבת המתקרבת. ובכן, מה מלמדת אותנו ההלכה הזו, ב'הלכות קניין' ברוחניות, בעבודה של 'הקניית' עצמנו ומה שיש לנו להשם? - כפי שנראה מיד, אנחנו יכולים לערוך את אותה הבחנה בין "פירות" לבין "גוף", גם בתחום עבודת השם:

"קניין" זה שיהודי מקנה את עצמו לקדוש ברוך הוא, יש שני אופנים: קניין הגוף, וקניין פירות.

לכל יהודי יש החלטות טובות, או לפחות משאלה להיות יהודי טוב יותר. הוא רוצה להרבות בידיעת התורה ובקיום המצוות, רוצה להתנהג תמיד באהבת ישראל ולהימנע מעבירות. הוא אינו רוצה לכעוס ולדבר לשון הרע או לעשות משהו שהשם לא רוצה שנעשה. כל אלה 'קניינים', עסקאות שבהן אנו מקנים להשם את המעשים והרצונות שלנו.

אלא שכפי שלמדנו, התחייבות עתידית היא עסקה לא תקפה. להחליט החלטות זה יפה ונחמד, אבל זה לא דבר ממשי. כי מי יודע מה יקרה עד ש... יש פער גדול בין מה שאנו רוצים שיקרה איתנו מחר לבין מה שיקרה בפועל. אי אפשר להקנות "דבר שלא בא לעולם".

איך כן אפשר לעשות 'עסקה' תקפה ומלאה? איך אפשר 'לתת' את עצמנו לקדוש ברוך הוא? - כמו בהלכות קניין, זה יכול להתבצע באחת משתי האפשרויות: או ב"קניין הגוף", או ב"קניין פירות". הבה ונראה מה המשמעות של המונחים המשפטיים-הלכתיים האלה ב'קניין' הרוחני שלנו עם השם.

"קניין הגוף"

נתחיל עם "קניין הגוף":

"קניין הגוף" הוא עבודת הצדיק, ה"מקנה" לקדוש ברוך הוא גם את עצם השכל ומידות, בכך שהוא מבטל את עצם יצרו הרע, עד שהוא מתאווה רק לדברים של טוב וקדושה?

ג. ראה בארוכה שמונה פרקים להרמב"ם פ"ו - שני אופני עבודה, "החסידי המעולה" ו"הכושר את יצרו". וראה ספהמ"צ להצ"צ מצות זכירת מעשה עמלק (צו, א-ב).

בין סוגי עסקאות שונות, ויכולים לחוש לבד איזו עסקה רצינית ואיזו לא.

כולנו מבינים שיש הבדל בין רכישת מוצר חשמלי, ששילמנו עליו והבאנו אותו הביתה, לבין רכישת כרטיס טיסה. כששילמנו והבאנו את המוצר אלינו, העסקה מושלמת. שילמנו וקיבלנו את המוצר, אין לנו כל חשש ולא נדרש אמון נוסף במוכר. המוצרים שלנו וברשותנו, וגם מצד המוכר הוא לא צפוי לחשוש שנבקש לבטל את העסקה ולדרוש בחזרה את הכסף.

ברכישת כרטיס טיסה, לעומת זאת, יש פה מרכיב של סיכון שבו אנו סומכים על מחויבות. לא קנינו משהו ממשי, ולמען האמת, ככל שאנו רחוקים מזמן הטיסה מנקר בנו הספק שמא בסופו של דבר לא נקבל את השירות. מי יודע מה יכול לקרות עד שעת ההמראה... גם המחירים משתנים בהתאם למרכיב חוסר הוודאות והסיכון. מאותה סיבה, יש לשני הצדדים מרחב של גמישות להתחרט ולבטל את העסקה, כמובן עם פיצוי מסוים לצד שנפגע מהביטול.

אם נסתכל על זה בעולם ההלכתי, יש כאן הבחנה ברורה: אדם יכול **להתחייב** לתת לחבר שלו משהו שלא קיים ברשותו כעת, אבל הוא לא יכול 'להקנות' לו אותו.

המשמעות הבסיסית ביותר של 'קניין' נמדדת ביכולת להתחרט. לפי כללי התורה, כאשר עסקה בוצעה והושלמה - אין אפשרות להתחרט, לא מצד הקונה ולא מצד המוכר. לא כאן המקום להיכנס לדיון באשר לתוקף של מדיניות החזרה והחלפה לפי החוקים והתקנות להגנת הצרכן. אך מה שחשוב להבין הוא שבאופן עקרוני, על פי דיני התורה אין החזרות והחלפות, אם בוצע "קניין" כהלכתו.

אך כאשר מדובר במכירה של דבר לא ממשי, דבר שעדיין לא קיים - ובלשון ההלכה: "דבר שלא בא לעולם" - יש כאן אולי התחייבות ואמון בין שני אנשים, אבל אין כאן "קניין". ולכן, שני הצדדים יכולים להתחרט בכל רגע נתון.

אם נסכם את הדברים, לפי הלכות ה'קניין', אפשר 'לקנות' בצורה מושלמת רק "פירות" - כלומר, מוצרים סופיים וקיימים. אם אני רוצה 'לקנות' מוצר שיהיה כאן רק בעתיד, 'קניין' מלא יהיה רק ברכישת ה"גוף" - כלומר: הנכס, המכשיר או המכונה שמייצרים את ה"פירות".

לדוגמה: אפשר לקנות תפוח, ואפשר לקנות עץ תפוחים, אבל **אי אפשר** לקנות תפוחים שעוד

חלב אחת, אלא את הפרה עצמה. הרי זה ברור שמי שקנה עץ, יכול ליהנות לא רק מתפוח אחד, ומי שקנה מכונת קפה יכול ליהנות מכוסות קפה ללא גבול. כך גם בעבודת השם: רק יהודי ש'מקנה' להשם את ה"גוף", את מי שהוא מבפנים, את העולם הפנימי שלו שכולל את כל מכלול הרצונות, התובנות והרגשות - הוא 'של הקדוש ברוך הוא' באופן מלא ומוחלט. כתוצאה מכך שהוא בעצמו קנוי להשם, גם כל ההתנהגויות, המחשבות והדיבורים שלו יהיו בלעדיים להשם.

גוף ההלכה

בסוף ימי השלטון הצארי ברוסיה, הייתה מתקיימת מפעם לפעם "אסיפת הרבנים", ועידה בה היו מתכנסים גדולי המנהיגים והרבנים של יהדות רוסיה, כדי לדון בצעדים הבאים שיעשו לטובת הקהילות היהודיות, בגשמיות וברוחניות. הרבי הרש"ב היה משתתף פעיל וכולט באסיפות אלו.

במהלך אחת האסיפות, כאשר הסבו המשתתפים לארוחה, הבחינו כמה מהרבנים בנוהג של הרבי בעת נטילת הידיים לסעודה, שהם עצמם לא הכירו מהידע ההלכתי שלהם. כששאלו אותו על כך, השיב הרבי: "ברגע זה אינני זוכר היכן ראיתי שיש לנהוג כך, אבל אין לי ספק שיש לנהוג זה מקור בהלכה. שכן מילדותי הרגלתי את גופי שיתנהג בטבעו על פי השולחן-ערוך".

"קניין פירות"

אך כמעט כולנו אינם כאלה. לרוב אנחנו לא בדיוק מסוגלים להגיע לדרגה כזו, שבה כולנו 'קנויים' להשם באופן בלעדי, מגרעין האישיות הפנימי ועד כל פעולה קטנה באמצע הלילה. אנחנו, מה לעשות, עוסקים ב"קניין פירות":

"קניין פירות" פירושו, שיהודי מקנה לקדוש ברוך הוא את כל המחשבות, הדיבורים והמעשים שלו, שהם ה"פירות" של הנפש וכוחותיה ולבושיה. בכל אלו הוא נזהר עד הקצה האחרון שהמחשבה הדיבור והמעשה שלו יהיו תמיד בהתאם לרצון השם.

ובלשון התנאי' בנוגע לדרגת ה"בינוני": "לא עבר עבירה מימיו ולא יעבור לעולם,

וכיון שהוא "מקנה" את ה"גוף" של שכלו ומידות שבלב וכו' לקדוש ברוך הוא, הרי ה"פירות" שלו - מחשבה, דיבור ומעשה - קנויים בדרך ממילא לקדוש ברוך הוא, ואין הוא צריך להילחם שלא לעשות פעולה נגד רצון השם, לפי שמלכתחילה אין בליבו רצון ותאוה לכך.

במשפט אחד: יהודי שעובד את השם ב"קניין הגוף" הוא כמו אדם שקונה את המטוס עצמו, במקום לרכוש כרטיס טיסה לתאריך כלשהו בעתיד.

לפי ההגדרות המקובלות, צדיק הוא יהודי מושלם, נטול נפילות ברוחניות וזמנו פחות או יותר מוקדש לתורה ולעבודת השם. אבל צדיק אמיתי, כפי שאנו לומדים בתניא, הוא משהו אחר לגמרי. צדיק במובן האמיתי הוא יהודי ש'מוכר' לקדוש ברוך הוא את ה"גוף" - לא רק את גופו, אלא את עצמו, את כולו.

מי ש'מקנה' להשם את ה"גוף" הוא יהודי שהצליח למגר סופית את היצר הרע, ואין לו בנפשו שום רצונות אחרים מלבד הרצון לעבוד את השם. וכשאין רצונות אחרים, אין גם תובנות או רגשות אחרים.

אם נסתכל על הנפש כמכונה שמחוללת את החיים שלנו, את חוויות החיים, את התשוקות ואת הדחפים - אצל הצדיק, המכונה כולה מתוכנתת לעבודת השם. הוא לא נמשך לדברים כמו כסף, כבוד או מאכלים. להיפך, דברים כאלו דוחים אותו. אפילו האינסטינקטים שלו משתנים, וכך הרגשות היחידים שקיימים בליבו הם כלפי השם: הוא משתוקק להתקרב אל השם כמה שיותר, למלא את רצונו ולעשות לו נחת, והוא גם רוחש יראת כבוד וכניעה עמוקה מול אינסופיותו של הקדוש ברוך הוא.

הצדיק הוא כמו מכונה יצרנית שנמכרה להשם. הוא עץ' שמייצר 'פירות' עבור הקדוש ברוך הוא. כי כל מה שהוא יעשה, יהיה של השם. כשהוא יאכל זה יהיה לשם שמים, וכשהוא ילך לעבודה זה יהיה כדי לקדש שם שמים. הוא לא יתרגז על יהודי אחר, וכסף לעולם לא יהיה אצלו שיקול. הוא גם לא יכול להעלות על דעתו להמשיך לישון כשהגיע הבוקר ויש לו אפשרות להתפלל.

הפתגם אומר שלא צריך לקנות פרה בשביל כוס חלב... אבל בדוגמה שלנו, האמת הפוכה. משום שהמטרה היא לתת להשם לא רק כוס

אלוקית שאוהבת את השם והיא "חלק אלו-ה ממעל ממש", אבל גם נפש בהמית שאוהבת את עצמה ואת החיים. יש לו מערכת שלמה של רגשות שהוא יכול לפתח לצד הקדושה, ומערכת שלמה שמושכת אותו לצד ההפוך. ולמרות זאת, הוא מתגבר ועובד את השם.

בעוד עבודתו של הצדיק היא לתת לקדוש ברוך הוא את ה"גוף", את כל עצמו - לבינוני יש תפקיד אחר. המשימה שלו היא להילחם ולנצח בכל קרב מחדש. התפקיד שלנו הוא לא לנטרל את עצם המשיכה לכסף וכבוד, לאוכל טוב או אפילו לתאוות אסורות. מה כן דורשים מאיתנו? להתנהג כרצון השם, גם אם הרגשות שלנו הפוכים. להתמודד ונצח את הנפש הבהמית, ולעבוד את השם גם כשקשה.

אם יהודי מרגיש קושי להתמיד בשיעור תורה, אם הוא מרגיש שכשהוא יוצא החוצה הרחוב קורץ לו, אם הוא מרגיש שקשה לו לא להתרגז על הסביבה הקרובה אליו - זה לא אומר שהוא רחוק מעבודת השם. זה בסך הכול אומר שהוא נורמלי, שיש לו שתי נפשות. מה שנדרש ממנו הוא לתת את המעשים שלו להשם. לבוא בכל זאת לשיעור תורה, להסתכל רק על דברים טובים, וגם כשהוא כועס להבליג ולא לצעוק.

יהודי שהצליח 'להקנות' לקדוש ברוך הוא מאה אחוז מתוך המעשים, הדיבורים והמחשבות שלו, למרות שזה כרוך בהתמודדות אינסופית ובמאבקים חוזרים ונשנים - הוא בדיוק ה'בינוני' המושלם. וזו השאיפה שלנו כיהודים עובדי השם: לנצח תמיד בהתמודדות הזו.

אם נרצה, נוכל לסכם את החידוש הנפלא של עבודת השם בדרך הבינונים במשפט אחד: **"יש לך שתי נפשות, הפרד בין המעשים לרגשות"**. אל תרגיש נמוך ומרוחק מפני שיש לך יצר הרע. להיפך, ה' ברא אותך עם היצר הזה בכדי שתתמודד ותנצח בתחום ההתנהגויות בפועל - לחשוב טוב, לדבר טוב ולעשות טוב, למרות מה שקורה לך בפנים.

ובמילים אחרות, אתה לא יכול לתת לקדוש ברוך הוא את עצמך, אבל עליך לתת לו לפחות את ה"פירות".

זהו בדיוק סוג העסקה של "קניין פירות", שעוסק רק במה שכאן ועכשיו ולא יכול לחול על דברים עתידיים:

מי שאינו עומד בדרגת "קניין הגוף"

ולא נקרא עליו שם רשע אפילו שעה אחת ורגע אחד כל ימיו".

אבל ה"גוף" - עצם השכל, המידות והכוחות שלו - לא "נקנה" לקדוש ברוך הוא. מוחו וליבו עדיין אינם מנועים מכל אפשרות למחשבות ומידות רעות ותאוות המתעוררות בלב ועולות^ד למוח כו'.

ואין זאת אלא שיש בידו שליטה על היצר הרע, ואין הוא מניח למידות הרעות והתאוות לצאת לפועל ולהתבטא במחשבה דיבור ומעשה^ה.

רק לחשוב על כך שדברים שבעינינו נחשבים ל'ניסיון' או התמודדות מיוחדת, עבור הצדיקים מדובר בהתנהגות טבעית. לחשוב על כך שהרגש שבוקע מאיתנו בעיצומה של התוועדות חסידית מרוממת או במהלכה של תפילה זכה, הוא רגש ברירת המחדל שלהם שמלווה אותם לאורך כל היום.

כשחוזרים לקרקע המציאות וחושבים על עבודת השם שלנו, מבינים שאין לנו סיכוי להגיע לשם. לעולם לא ניפטר מהרגשות הטבעיים שלנו כמו רדיפת הכסף והכבוד, תאוות האכילה, האגו, הכעסים ואף התאוות הנחותות יותר. העולם הזה כל הזמן מסיח את דעתנו עם שלל פיתויים, ואף פעם אין לנו שום ביטוח לגבי העתיד - האם אכן נצליח להתמודד, או שחלילה ניפול.

האם ניתן לומר עלינו שהאישיות שלנו עצמה קנויה להשם? שהנפש שלנו שייכת אליו? ואם לא - איך בכלל אנחנו יכולים 'להקנות' משהו לקדוש ברוך הוא? איך אפשר לבצע 'עסקה' אמיתית וברת תוקף בעבודת השם, שלא תהיה התחייבות עתידית על "דבר שלא בא לעולם", אלא סחורה ממשית?

כדי לענות על התהייה הזו, הנשמעת מפיו של כל יהודי שרוצה לעבוד את השם ואיננו צדיק, מחדש אדמו"ר הזקן בספר התניא את אחד החידושים היסודיים והמאירים של ספר התניא: **הבינוני**.

בינוני הוא לא צדיק, ובכל זאת עובד את השם. בשונה מהצדיק, לבינוני יש שתי נפשות. גם נפש

ד. רפי"ב. ועד"ז שם בסוף הפרק (יז, ב).
ה. ראה תניא פ"כ בפרטיות ושם רפ"ט.
ו. ראה באורכה תניא פ"ב-י"ג.

איך אפשר?

אלא שאם ניקח ברצינות את הדברים, ונסה להתחיל לעבוד את השם מתוך הכרה שלפנינו מלחמת חפירות ממושכת על כל צעד, ניתקל בבעיה קשה.

למעשה, מה שאדמו"ר הזקן מציע לנו זה להפריד בין המעשים לרגשות. מאיתנו לא דורשים לעבוד את השם מתוך עולמנו הפנימי, שכן לא ניתן לנצח את היצר הרע עצמו ולסלק אותו מאיתנו, אלא רק להיות שומרי סף שלא נותנים לו לנצח. וזה אומר, להתמקד בהתנהגויות שלנו בפועל, ולוודא שאנחנו לא נותנים שליטה ליצר הרע.

אלא שהפתרון הזה לאורך זמן הוא פשוט בלתי אפשרי.

כאשר הרכב נתקע והמנוע לא עובד, אפשר להעביר למצב 'ניוטרל' ולדחוף אותו כמה מטרים עד לתחנת דלק או אפילו עד למוסך קרוב, אבל בלתי אפשרי לגרור רכב כל יום מהבית לעבודה... חייבים לתקן את המנוע.

כך גם במערכת האנושית. אפשר מדי פעם להתגבר ו'להכריח' את עצמנו לעבוד את השם, אבל זו לא יכולה להיות תוכנית עבודה לכל החיים. המערכת שלנו בנויה על כך שהרגשות עובדים בסנכרון עם ההתנהגויות, ולא נפרדים מהם כמו ביקום מקביל.

באופן חד פעמי, אפשר להפריד בין הרגשות למעשים. אם משהו הרגז אותי, אני יכול להתאפק ולא להגיב. אם מציעים לי מנה לא כשרה כשאני רעב מאוד, אני בכל זאת יכול לומר "לא תודה".

אבל אי אפשר לעבוד כך לאורך זמן. אי אפשר לחיות בבית אחד עם אדם שכל הזמן מנסה להרגיז אותי, ובכל זאת לא 'לשחרר קיטור' ולו מדי פעם. אי אפשר לחיות בתוך העולם הזה המלא פיתויים נוצצים, ובמשך שנים לומר לו מדי יום "לא תודה".

נשאל את השאלה בשפה של הלכות 'קניין': האם בעל מסעדה יסכים לקנות דגים מאדם שאין לו חכה, או לקבל אספקה של פירות ממי שאין לו עצים? איך אפשר להיות בינוני כדרך חיים קבועה?

כאן עלינו להכיר מושג חדש מאותן הלכות 'קניין', כפי שנראה מיד.

אלא ב"קניין פירות" בלבד - כלומר, הוא יכול להקנות לקדוש ברוך הוא רק את המחשבות, הדיבורים והמעשים שלו, ולא את עצם השכל ומידות שבלב וכו' -

עליו לדעת¹, שיש בכוחו לשלוט רק על מעשיו דיבוריו כו' שבהם הוא עוסק עתה בפועל. אך כאשר הוא מחליט עתה שבעתיד הוא יעשה מעשה טוב וכדומה, עדיין אין ודאות² שמעשה זה אכן ייעשה בעתיד בהתאם לרצון הקדוש ברוך הוא.

שכן, כיוון ש"גופו" אינו קנוי להשם ו"מהותו ועצמותו של הרע הוא בתקפו". ולא חלף והלך ממנו מאומה³, עליו להילחם בכל פעם מחדש ביצר שבליבו ומוחו, ולא להתיר לתאוה ולרצון של היצר לרדת ולבוא במחשבה, דיבור ומעשה.

וממילא, יתכן שבשעה שיבוא הדבר לידיו פועל, יתגבר עליו יצרו, רחמנא ליציל, ולא יניח להחלטה הטובה להתקיים בפועל.

יהודים רגילים עובדי השם, שאינם צדיקים, לא 'מוכרים' לקדוש ברוך הוא את עץ התפוחים, הם יכולים לתת לו רק תפוח אחד ועוד אחד. איננו יכולים להיות "גוף" שמייצר רק "פירות" קדושים ואלוקיים. כי יש בנו שתי נפשות מנוגדות, יש לנו התמודדויות. לכן, אין לנו שום ביטוח שכשנגיע לצומת ונצטרך להחליט מה לעשות - אכן נפנה לכיוון הנכון ונמלא את רצון השם.

מה כן אנחנו 'מקנים' לקדוש ברוך הוא? רק מוצרים מוגמרים: תפילה, נתינת צדקה, ברכת המזון ומעשה של חסד עם הזולת. רק כאשר המוצר נמצא בפועל, רק כאשר מגיע שלב הביצוע - יהודי 'מקנה' אותו להשם. כשמגיע זמן התפילה, אנו עוזבים את כל העיסוקים ומתמקדים רק בתפילה, למרות ששאר העיסוקים בהחלט מעניינים. כשמוגש לנו אוכל שאיננו בכשרות מהודרת, אנו לא אוכלים אותו, למרות שהוא בהחלט נראה לנו טעים ומגרה.

ז. ובמילא להכין עצמו מתאים לזה - התבוננות בעניינים המתאימים לזה.
ח. ראה הטעמים דאין אדם מקנה דבר שלא בא לעולם - באנציקלופדיה לתלמודית ערך דבר שלא בא לעולם (כרך ז ע' לא).
ט. 'התניא פ"ג (יח, ירש ע"ב) - וממשיך שם: ואדרבה נתחזק יותר בהמשך הזמן כו'. וראה שם לפנ"ו (יח, א). פ"ב (ז, סע"א).

לטפל בעולם הפנימי

עד עתה הצגנו שני מצבים של עסקה ממשיית המוכרת לפי ההלכה: או "קניין גוף", או "קניין פירות". אך האמת היא שישנה אופציה שלישית, שמאפשרת להשיג את המוצר בוודאות ולטווח ארוך, מבלי לקנות את המכונה שמייצרת אותו. האופציה הזו נקראת בלשון חז"ל: "קניין דקל לפירותיו". נקרא גם את ההלכה הזו מתוך הרמב"ם⁷:

מִקְנֵה אֲדָם הַגּוֹף לְפִירוֹתָיו...

וְאִין זֶה מִקְנֵה דָּבָר שֶׁלֹּא בֹא לְעוֹלָם, שֶׁהָרִי הַגּוֹף מִצִּי, וְהַקְנָה לְפִירוֹתָיו...

כִּיצַד? כְּגוֹן שֶׁמִּכָּר אוֹ נָתַן שְׂרָה לְפִירוֹתֶיהָ... וְהוּא הָדִין לְמוֹכַר אוֹ נָתַן אֵילָן לְפִירוֹתָיו, אוֹ רָחֵל לְגֻתָּהּ, אוֹ בְּחֵמָה וְשִׁפְחָה לְלִדְוֹתֶיהָ, אוֹ עֶבֶד לְמַעֲשֵׂה יָדָיו.

בשפה היומיומית שלנו, במקום לדבר על חוזה מכירה אפשר לחשוב על חוזה שכירות⁸. בדוגמה של עץ הדקל: אדם שלא יכול לקנות את העץ עצמו, מצידו או מצד בעל העץ, אך מצד שני צריך אספקה בטוחה של תמרים - יכול פשוט לשכור את הדקל עצמו לטווח ארוך.

בשונה ממכירת תמרים שעדיין לא צמחו, שכירת הדקל זו כמובן עסקה ממשית ותקפה. נכון שהעץ איננו שלו, ולכן הוא לא 'בעל הבית' עליו - הוא לא יכול להחליט לכרות אותו בכדי לעשות ממנו שולחן או למכור אותו לאחרים. אבל מצד שני, הוא לא משלם על פירות שעוד לא חלמו לצמוח. למעשה, הוא רוכש את כל הזכויות שינבעו מהדקל עצמו, ולכן כל התמרים שיגדלו יהיו שלו.

מה משמעות ההלכה הזו? - נקרא את הדברים בלשונו של הרבי:

אך בכל זאת, גם מי שעדיין אין בכוחו לפעול את "קניין הגוף", לשנות ולהפוך את המידות שבלב והרצון שבמוח, שיהיו קנויים להשם - יש בידו עצה איך "להקנות" את "פירותיו" שלא באו לעולם.

7. שם, כג, א-ב.

8. יש לציין שלגבי גדרה ההלכתי המדויק של שכירות יש מחלוקת בין הראשונים, שחלקם חולקים על ההשוואה של "קניין גוף לפירות" לשכירות. הבאנו כאן את המושג שכירות רק כדי להמחיש ולפשט את הרעיון של "קניין גוף לפירות".

עבודתו של הבינוני אינה מוגבלת ל"לבושי הנפש" בלבד - היינו, שבכל פעם שתאווה ורצון מתעוררים בליבו וכו', הרי הוא לוחם רק לעצור את "התפשטות" התאווה והרצון במחשבה דיבור ומעשה", אלא עבודתו משפיעה גם על המידות והשכל עצמם, כיוון שהוא כופה את הרע שבליבו⁹ ומוחו.

וזהו עניין "מקנה גוף לפירותיו" בעבודת האדם: אפילו כשאין האדם עומד בדרגה שיש ביכולתו לשנות את עצם מידותיו וכו' שבליבו, שלא תהיינה לו תאוות וכו' כלל - מכל מקום, יש בכוחו לפעול על מידותיו וכו', על כל פנים בכל הנוגע ל"התפשטות".

ואזי גם "פירותיו" - המחשבות, הדיבורים והמעשים - שלא באו לעולם, קנויים להשם.

אם נעמיק בעיון בדמותו של הבינוני בתנאי, נראה שלא די בכך שנפריד את הרגשות מהמעשים. גם כאשר המיקוד שלנו הוא בהתנהגות, ולא בנפש עצמה - עלינו לחזור בכל זאת אל עולם הרגשות ולפעול גם בו. כי גם הבינוני נדרש להעצים את הנפש האלוקית שלו, לפתח עולם פנימי של רגשות אהבה להשם, ללבות ולפתח את הרגש שלו כלפי השם - כדי שזה יוביל אותו להתנהגות על פי רצון השם.

העובדה שאנו לא צדיקים איננה פוטרת אותנו מתפילה במתינות, מלימוד חסידות ומהתוועדות חסידית. העובדה שאנו עדיין מתמודדים עם יצר הרע איננה פוטרת אותנו מניהול סדר עבודה המתאים לדרגתנו ובונה את עולמנו הפנימי. העובדה שעיקר הדגש בעבודת השם שלנו היא על ההתנהגות בפועל, איננה שוללת עבודה עם המוח והלב עצמם.

להיפך. עיקר עבודת השם של הבינוני מתבססת

י. ראה אוה"ת משפטים (ע' א'קלא ואילך) שתי הדרגות בבינוני: עבד כנעני - שמצד 'בחי' נצח והסכם הוא מקבל עליו עומ"ש כל היום כולו ומושל ברוחו כו"; ועבד עברי - כנגד 'צירה (בחי' מדות) - שיש לו תשוקה כו' במדות שבלב (ע"ש באורך. וקאי בבינוני - ראה שם ע' א'קלא, א'קמ-מא. וראה בארוכה דרך חיים ד"ה להבין סדר התפלה פס"ח-ט).

יא. ראה תניא רפ"ד: גם בשעה שהלב חומד כו'. שם רפט"ז.

יב. וזהו עיקר מלחמת הבינוני, לשלוט על הרע שבלב ע"י שמעורר אהבת ה' בלבו (ראה תניא פ"ג (יח, ב). פט"ו-טז. ועוד) - והרי עיקר דרגת הבינוני הוא בחי' עבד עברי (מדות) - ראה אוה"ת וד"ח שם.

על הרגשות. על התפילה בריכוז, על ההתבוננות בגדולת השם, על העצמת רגש האהבה והיראה לקדוש ברוך הוא. זו הדרך היחידה לנצח בכל מלחמה עם הנפש הבהמית. משום שאחרת, לעשות את המצוות כשהשכל שלנו מונח בעולמות אחרים וכשהלב שלנו פועם במשיכה למה שמחוץ לקדושה, אי אפשר למשוך כך את העגלה. אף אחד לא יכול לאורך זמן לעשות הפוך ממה שהוא באמת - הפוך מההבנה שלו, מהשאיפות והחלומות שלו, וממה שהוא מרגיש בפנים.

לכן, הבינוני עובד בעיקר מתוך רגש. כך מתאר אותו אדמו"ר הזקן בתניא. לא כאדם שפל ושקוע בתאוות, שרק מגיב ליצר הרע בניסיון לבלום ולסכל את הניסיונות של הנפש הבהמית לעבור עבירות. בדיוק להיפך. הוא מתאר לנו אדם שמפתח בעקביות רגשות אלוקיים. יום יום מחדש, שוב ושוב, הוא מעורר בליבו אהבה להשם. הוא 'מונח' רובו ככולו בתורה ובתפילה - ודווקא מתוך כך מצליח להתמודד עם מלחמת היצר.

כאשר יהודי מרגיש את היוקר של המצוות, הוא מבין שכדאי לו להשקיע כסף כדי לקיים אותן. כאשר הוא לומד כמה נחת נגרם לקדוש ברוך הוא כאשר יהודי מתגבר ולא עובר על איסור, העולם הזה כבר לא מפתה אותו עד כדי כך. כאשר הוא יושב בהתוועדות חסידית ונזכר ש"אין עוד מלבדו", הרבה יותר קל לו לא להגיב כאשר משהו מרגיז אותו.

אלא שלצד זאת, הוא עדיין לא משפיע לעומק ולחלוטין על עולם השכל והרגש שלו. כי בסיום התפילה או אחרי שיעור החסידות, הוא עלול להרגיש שהעולם הזה עדיין מושך אותו, שהוא עדיין מתרגז בקלות או מלא תאוות. כאן באה התזכורת: עליך לדעת שאכן, אתה בינוני ולא צדיק. שיש לך תפקיד, להתמודד, להיאבק ובכל זאת לנצח.

אם כן, הפרדת הרגשות מהמעשים היא לא כל הסיפור. בכלל לא. התפקיד האמיתי שלנו הוא להעצים את הרגשות החיוביים, וזה כבר יניע אותנו וייתן לנו סיוע עצום במלחמה עצמה עם היצר הרע.

במילים פשוטות: אם יש ליהודי קושי לתת צדקה או להתאפק מלכעוס, הפתרון הוא ללכת בשיטת הבינוני. מצד אחד, עליו לדעת שהוא צריך לקיים את המצווה גם אם קשה לו, והוא

יכול 'למכור' לקדוש ברוך הוא את ה'פירות' מיד, גם בלי להיות מחובר באופן שכלי ורגשי למצווה. אך מצד שני, כדי לשנות את המצב לטווח הארוך הוא חייב לטפל בעולם הפנימי שלו - ללמוד על חשיבות עבודת השם, ללמוד על מהותו של יהודי, וכך יוכל להתגבר על הבעיה מהשורש ולהפוך את ההתמודדות לקלה יותר.

זו המשמעות של "מקנה גוף לפירותיו": כאשר יהודי לא רק עושה מעשים, לא רק 'מציית' לקדוש ברוך הוא בשיטה ההתנהגותית, אלא גם מתעסק בשינוי פנימי - לומד חסידות, מתפלל ברצינות ויושב מדי פעם להתוועדות חסידית - הוא 'שייך' באמת לקדוש ברוך הוא. גם ה"גוף" שלו, האני הפנימי שלו, מוקנה להשם.

זו אמנם לא עסקה מושלמת, כי העולם הפנימי שלו לעולם יישאר מורכב ומתמודד גם עם העולם הזה, אבל בכל זאת - הקדוש ברוך הוא 'שוכר' את החכה שלו, כך שכל הדגים שהיא תתפוס יעברו אוטומטית לקדושה. כלומר, למרות שהוא לא חולל מהפך מוחלט בגרעין האישיות שלו, אפשר להיות בטוחים במאה אחוז שבכל פעם ברגע האמת הוא יתנהג כמו שהשם מצפה ממנו להתנהג. בכל מה שקשור ל"פירות", אפשר לסמוך עליו לחלוטין.

נסכם את הדברים ככלי מעשי בחיי עבודת השם שלנו, ונאמר כך:

כאשר אנו מביטים לאחור על ההחלטות הטובות שלנו, ומצד שני על ההתנגשות בקרקע המציאות שוב ושוב, זה מעורר תסכול וייאוש. אבל צריך לדעת שאכן, זה טבעי. עשינו עסקה חסרת תוקף, על סחורה ש"לא באה לעולם". הבטחנו הבטחות שאין לנו דרך לוודא שנצליח לעמוד בהן כשתבוא ההתמודדות. אז מה הפלא שהן אכן מתנפצות לנו בפנים?

לכן, קודם כל, עלינו להבין מה משימתנו. לפני הכול זה 'להקנות' להשם כמה שיותר "פירות". להשתדל בכל פעם מחדש שאנו ניצבים בפני ניסיון ממשי בדיבור או במחשבה, או בפני הזדמנות לקיים מצוה ומעשה טוב - לבחור נכון ולעשות נכון, ולתת את אותה פעולה לקב"ה.

ביחד עם זאת, יש לזכור שאי אפשר לעשות כך לאורך ימים. עלינו לשוב אל האישיות שלנו, ולטפל בעולמנו הפנימי. להשקיע בו מאמצים בכדי 'לרכוש שטחים' מתוכו עבור השם, לפחות ברמה כזו שתאפשר לנו להבטיח שנוכל לעמוד בעת ניסיון.

דאגה מיותרת

האם הקב"ה זקוק לדאגות שלך כדי למלא את הבטחתו?! – האמונה בהשם צריכה 'לחדור' גם בתוך חיי היום יום, כך שגם בתקופת ההמתנה לישועה מסירים מן הלב כל דאגה ועובדים את השם בשמחה

את הפתרון הטוב.

סוף כל סוף עליו לזכור, שהרבי - הוא כבוד קדושת מורי וחמי אדמו"ר [הרי"צ] צוקללה"ה נבג"מ זי"ע בירך אותו, וברכת צדיק ודאי תקוים, במילא גם ברכתו שלו [הברכה שהרבי בירך אותו] ודאי תקוים.

אלא מה, שעד למועד מימוש הברכה, ניתנו לו שתי ברירות:

או שעד שיראה בקיום הברכה, יתהלך מודאג - אולי חס ושלוש הברכה לא תקוים, ואחר כך, כאשר היא תקוים, תתוסף לו עוד דאגה - למה היה צריך לבזוז כל כך הרבה כוחות נפש לחינם על הדאגות כל משך התקופה;

או שיהיה חזק בביטחון ובאמונה שלו בהשם יתברך, שהוא ינחה אותו בדרך הנכונה ויקיים את כל הברכות שבירכו אתכם, ולאחר מכן, כשיראה איך הן מתקיימות בפועל ממש, יוכל לומר לעצמו: ראה כמה טוב נהגתי, שלא דאגתי על דברים שלא היה ממה לחשוש אודותם.

זוהי גם אחת מהכוונות בברכות חמי אליו, ולא רק בתור ברכה, אלא גם בתור ציווי, שיהיה בשמחה! כי בעזר השם יתברך, הבעיות שנדמה לו שהן כל כך קשות יפתרו, וכלל אין לו מה לדאוג, והוא יכול להיות בשמחה ולקיים את הציווי: "עבדו את ה' בשמחה".

כך ד, אגרת תתקפד (תרגום מאידית)

קיבלתי את מכתבו בעיתו, אלא שבשל הטרדות הרבות לא יכולתי לענות עד עתה. וליתר דיוק, אף אין לו נחיצות במענה שלי, מאחר שהרי קיבל כבר מענה מחמי, כבוד קדושת מורי וחמי אדמו"ר [הרי"צ] כשהיה כאן בזמנו.

בכל אופן, ברצוני לחזור על מה שדיברתי כבר כמה פעמים:

פעם אחת ולתמיד יש לדעת, שאמונה אינה דבר שצריך להישאר במחשבה בלבד, אלא מוכרחה לפעפע בכל החיים [מוכרח שהאדם "יוצק" את האמונה שבקרב אל תוך חיי היום-יום, וייתייחס בהתאם לכל סיטואציה בה הוא נמצא].

הרי אין כל ספק שהוא [נמען המכתב] יהודי מאמין, והרי הדבר הראשון והבסיסי באמונה הוא, שהקב"ה מנהיג את העולם. ואם יש בכוחו להנהיג מיליארד וחצי בני אדם, דבר ודאי הוא שגם בנוגע לעניינינו האישיים יקום הכתוב בפסוק: "אני עשיתי, ואני אשא ואני אסבול ואמלט [= אושיע אתכם מן הצרה]!"

כעת יתבונן: הקב"ה מבטיח ש"אני אסבול ואמלט!", והוא מודאג אם גוי ממדינה זו או אחרת יוכל חס ושלוש להפריע לקב"ה לבצע הבטחתו?! וכמסקנה מכך יתבונן בעצמו: האם הקב"ה זקוק לדאגות שלו? - לכך שהוא ידאג כיצד הקב"ה יסייע לו להנהיג ויפתור את בעיותיו?! או שללא הדאגות שלו גם כן יצליח הקב"ה למצוא

לביית חב"ד, בית הכנסת, לעסק או לחוסד החינוכי
התוכן מתעדכן כל העת, בקטעים רלוונטיים תוכן מרתק ומותאם לקהל היעד

חבצוץ מיוחד
לארץ הקודש:
55% הנחה
לשנה
הראשונה

JEM ישראלי < did.li/JEM-tv < 03-3083554

לחיות עם הרבי - סביב השעון
וידאו מהרבי ברצף בכל שעות היממה

בית

לבטל וגם לתקן

עֲשֶׂה דוֹרוֹת מֵאָדָם וְעַד נֶחַ, לַהֲדוּרִיעַ כְּמָה אֶרֶץ אֲפִים לְפָנָיו, שְׂכָל הַדּוֹרוֹת הָיוּ מְכַעֲסִין וּבָאִין, עַד שֶׁהֵבִיא עֲלֵיהֶם אֶת מִי הַמִּבּוֹל. עֲשֶׂה דוֹרוֹת מִנָּח וְעַד אֲבָרָהֶם, לַהֲדוּרִיעַ כְּמָה אֶרֶץ אֲפִים לְפָנָיו, שְׂכָל הַדּוֹרוֹת הָיוּ מְכַעֲסִין וּבָאִין, עַד שֶׁבָּא אֲבָרָהֶם אֲבִינוּ וְקִבֵּל שְׂכָר כָּלָם (משנה ב)

נשאלת השאלה: מה ההבדל בין שתי התקופות? מדוע את עשרת הדורות מאדם הראשון ועד נח "היו מכעיסים ובאים", הקדוש ברוך הוא החליט להעניש ו"הביא עליהם את מי המבול" - בעוד את עשרת הדורות הבאים, שגם הם "היו מכעיסים ובאים", הקדוש ברוך הוא לא העניש אלא נתן את השכר שלהם לאברהם אבינו?

ההסבר הוא: הרע של עשרת הדורות מאדם הראשון ועד נח היה רע גמור, הם היו רשעים שמאבדים את העולם כי לא היה בהם שום טוב. הפתרון לרע כזה הוא רק השמדה, ולכן הביא הקדוש ברוך הוא עליהם את המבול ונמחו כליל.

לעומת זאת, הרע של עשרת הדורות מנח ועד אברהם אבינו היה רע שיש בו טוב חבוי ואפשר לתקן אותו ולהפוך אותו לטוב. לכן במקרה הזה הקדוש ברוך הוא לא מחה אותם לגמרי, אלא אברהם אבינו עבד כדי לתקן ולהשלים את מעשיהם ועל כך קיבל את שכר כולם.

גם בעבודתו של כל אדם יש מעין אותן שתי תקופות:

כשאדם שקוע בעניינים בלתי רצויים במשך תקופה משמעותית ובכל זאת טוב לו, הוא יכול להשלות את עצמו ולומר "שלום יהיה לי כי בשרירות ליבי אלך". על כך אומרת לנו המשנה, שהסיבה לכך היא רק משום שהקדוש ברוך הוא מאריך את אפו, אך ככלות הזמן הקצוב זה ייפסק. ולכן, העבודה צריכה להיות "להביא עליהם את מי המבול", כלומר: למחות ולבטל כליל את העניינים הבלתי רצויים.

אבל עבודה זו אינה מספיקה עדיין. משום שבמשך אותם ימים לא טובים, האדם גם החסיר את הדברים הטובים שהיה עליו לעשות באותו זמן. ולכן צריך גם לעשות עבודה של תיקון והשלמה של כל מה שנגרע באותם ימים ועל כך הוא יקבל "שכר כולם".

(שיחת שבת פרשת חוקת תשל"ז)

מלמד אמיתי

אַרְבַּע מִדּוֹת בְּתַלְמִידִים: מַהֵר לְשִׁמּוּעַ וּמַהֵר לְאָבֵד, וְצָא שְׂכָרוֹ בְּהִפָּסְדוֹ. קֶשֶׁה לְשִׁמּוּעַ וְקֶשֶׁה לְאָבֵד, וְצָא הִפָּסְדוֹ בְּשִׂכְרוֹ. מַהֵר לְשִׁמּוּעַ וְקֶשֶׁה לְאָבֵד, זֶה חֶלֶק טוֹב. קֶשֶׁה לְשִׁמּוּעַ וּמַהֵר לְאָבֵד, זֶה חֶלֶק רָע (משנה יב)

המשנה מלמדת אותנו כאן עד היכן מגיעה אחריותו של המלמד כלפי תלמידיו והחובה שלו להשתדל לעזור להם גם בפיתוח הכישרונות ותיקון האישיות שלהם.

מהר לשמוע ומהר לאבד - כאשר התלמיד קולט ומבין בקלות את הדבר הנלמד, המלמד לא רשאי להסתפק בכך. עליו להתעניין במצבו של התלמיד גם אחרי הלימוד, ולוודא שהוא ישנן ויחזור על חומר הלימודים כדי שלא ישכח.

קשה לשמוע וקשה לאבד - המלמד עלול לחשוב שחבל על הזמן המושקע בתלמיד כזה שקשה לו לתפוס ולהבין, וכי עדיף לו להקדיש את כל זמנו ומרצו לתלמידים אחרים. על כך אומרת המשנה, שעל המלמד לבדוק את כוח הזיכרון של התלמיד ולדאוג שהוא יקלוט משהו - כי אז זה לא ילך לאיבוד.

מהר לשמוע וקשה לאבד - כאשר יש למלמד תלמיד מצטיין, אין לו להתגאות בכך, שכן כישרונותיו הברורים של התלמיד הם "חלק טוב", הוא חונן בהם משמיים ולא בעקבות פעולותיו של המלמד.

קשה לשמוע ומהר לאבד - גם כאשר יש לו תלמיד גרוע ביותר, אסור להתיימש ממנו ולהניחו לנפשו, שכן התלמיד אינו אשם בכך שקיבל "חלק רע" מן השמיים, וחובתו של המלמד לעזור לו לפתח ולשפר את כושר ההבנה והתפיסה שלו.

(התוועדות, תשד"מ, כרך ג, עמוד 1806)

ירא ומורה // מאמר "אם בחוקותיי תלכו" – ספר המאמרים תשל"ז

לימוד מתוך עמל אינו תכלית המעלה, מדוע אנו נדרשים ל"עמל תורה" דווקא? מהי
בחינת ה'חקיקה' שתופסת מקום נכבד בתורה, בנשמה ואפילו אצל הקב"ה? - חשיבות
הלימוד להלכה למעשה והשפעתו הרחבה

— א —

לימוד בעמל אינו ה'שיא'

"אם בחוקותי תלכו, ואת מצוותי תשמרו ועשיתם
אתם, ונתתי גשמיכם בעתם, ונתנה הארץ יבולה ועץ
השדה יתן פריו גו'". "אם בחוקותי תלכו" פירש רש"י
ש'שתהיו עמלים בתורה', דעמל הוא עננן ה'גייעה.
וצריך להבין: מהי השכיכות שבין "בחוקותי
תלכו" לעמל וגייעה דוקא?

דהרי למוד התורה ביגיעה ועמל אין זה תכלית
העלוי שבלימוד התורה. וכידוע המעלה שבתלמוד
ירושלמי לגבי תלמוד בבלי, דבתלמוד ירושלמי
אין קשיות והעלמות כל כך, ומשום זה אין צורך
ביגיעה, שמוזה מובן העלוי שבתלמוד ירושלמי,
כמבאר בהדרושים¹;

ואף על פי כן אומר כאן דהענין ד"בחוקותי
תלכו" קשור הוא עם למוד התורה באופן של עמל
וגייעה דוקא, דלכאורה אין זה תכלית השלמות
בלמוד התורה?

— ב —

שתי דרגות 'חקיקה'

ונקדת הבאור בזה היא, דהנה בתורה ישנם
כמה וכמה מדרגות. דישנה בחינת התורה כמו
שהיא בדיו כתובה על הקלף, ולמעלה מזה,
בחינת התורה באופן של חקיקה.

ובחקיקה גופא כמה וכמה מדרגות, ובכללות
ב' מדרגות: הא' - כמו חקיקה על האבן טובה,
ולמעלה מזה אפן הב' - החקיקה מעבר לעבר
(כמו חקיקת האותיות שבלוחות, שהיתה בהם
החקיקה מעבר לעבר).

ועל זה נאמר "בחוקותי" לשון רבים, דקאי

[מדבר בזה] על ב' בחינות חקיקה שבתורה. וזהו
תכלית השלמות שבתורה, בחינת החקיקה.

דהתורה כפי שהיא בתכלית העלוי הרי היא
באופן של חקיקה, דבאותיות החקיקה החקוקות
וחרותות על האבן הרי הם דבר אחד ממש עם
האבן שחקוקות עליה ואי אפשר להפריד ביניהם.
וזהו ענין אותיות החקיקה שבתורה, שהם חר
[דבר אחד] ממש עם קודשא בריך הוא.

— ג —

העמל מביא את ה'חקיקה'

והנה בחינת החקיקה שבתורה צריך להמשיכה
למטה, דהרי התורה "לא בשמים היא"² כי
אם למטה, "ונסעה וירדה בסתר המדרגות,
ממדרגה למדרגה בהשתלשלות העולמות כו"³
עד שגלגלנשה בדיו על הקלף בתורה שבכתב,
ולמטה יותר בתורה שבעל פה; וכמו שהתורה
היא למטה, לאחר "שנסעה וירדה" וכו', צריך
להמשיך בה בחינת החקיקה שבתורה.

אך איך פועלים המשכת בחינת החקיקה
שבתורה? הנה זהו על ידי העמל והגייעה, ש'שתהיו
עמלים בתורה' דוקא.

ובדגמא לכמו שהוא בפשטות, בשביל לחקק
חקיקה, באיזה חקיקה שתהיה, הנה לזה צריכים
השתדלות ועד לאפן של גייעה. ובפרט בחקיקה
על אבן, שהוא דבר קשה, ובפרט בחקיקה מעבר
לעבר.

שזה כמו שהוא בפשטות הענינים. ובלימוד
התורה זהו ד"גייעת" דוקא, ואז "ומצאת". וזהו
שפירש רש"י "אם בחוקותי תלכו" - ש'שתהיו עמלים
בתורה".

2. הרחבה - מתוך מאמר "אם בחוקותיי" תשמ"ח.

3. ניצבים ל, יב.

4. תניא פרק ד.

1. ראה המשך תרס"ו עמ' צ ואילך.

אין חכם כבעל נסיון

והנה עקר העמל והיגיעה שבתורה היא כשהלמוד הוא "לאסוקי שמעתתא אלבא דהלכתא" [= כדי להסיק מסקנות מן הלמוד ולהלכה למעשה].

וכמאמר⁶ "אין חכם כבעל נסיון", שאין החכמה מתבררת לאמתתה כי אם כאשר באה לנסיון בפעל דוקא, והיינו לפי שאז מיגע את עצמו ומעמיק בהענין ביותר לידע אם האמת הוא כך או, וכמו אמן חכם שגם שכבר נברר לו אפן החכמה שבבנין, מכל מקום אינו ברור עדין כי אם כשבונה בפעל ממש, שאז מיגע את עצמו בכל עמק עינו איה ומה לעשות אפן הבנין בכל פרטיו, ולכן אז דוקא מתברר אצלו אמתת הדבר.

יראה גדולה

ואף שגם כשלומד תורה בסתם הרי הוא מיגע את עצמו, מכל מקום אין זה כלל כגדל יגיעתו כאשר לומד "לאסוקי שמעתתא אלבא דהלכתא" ויודע שעל פי למודו ופסק דינו יעשו מעשה בפעל. שאז, מצד יראתו שלא יעשה בפעל חס ושלוש דבר שנגד רצון העליון, הרי הוא מכניס את עצמו יותר, ומיגע את עצמו יותר, עד שמוציא הלכה לאמתתה.

וזהו "אם בחקתי תלכו ואת מצותי תשמרו" - שלומד על מנת לעשות, שעל ידי זה הנה הוא עמל ויגע ביותר, וממשיך למטה בחינת החקיקה שבתורה.

עשיה 'תיאורטית' אינה התכלית

והנה כל זה הוא מה שבחינת החקיקה שבתורה נמשכת (על ידי יגיעתו) בתורה (כמו שהיא למטה); אבל תכלית הכונה היא שבחינת החקיקה תבוא בתחתונים למטה, דהו על ידי עשית המצוות דוקא.

וזהו מה שכתוב "ועשיתם אותם". דמה שכתוב לפני זה "ואת מצותי תשמרו" הרי זה בתורה עצמה, דלומד על מנת לעשות, "לאסוקי שמעתתא אלבא דהלכתא", וזהו ענין המצוות כמו שהוא בתורה גופא, אבל התכלית הוא שתבוא המשיכת החקיקה גם חוצה הימנה (מהתורה), בתחתונים.

וכמו "כל העוסק בתורת עולה פאלו הקריב עולה"⁶, אבל זהו רק הקרבת הקרבן בתורה עצמה, ובזמן שבית המקדש היה קיים, היה צריך להביא אחר כך קרבן גשמי, ולעשות הקרבן בעשיה ממש. וכמו כן בענין זה, דלא מספיק עדין "ואת מצותי תשמרו", שלומד על מנת לעשות, כי אם צריך להיות עשיה ממש, "ועשיתם אותם".

ה'חקיקה' בתורה ובנשמה

והנה "תלת קשרין אנון מתקשראן דא בדא, וכולהו דרגין על גבי דרגין סתים וגליא"⁷ [= שלשה קשרים הם מתקשרים זה בזה [הקב"ה, התורה וישראל], וכלם דרגות על גבי דרגות, נעלם וגלוי].

וכמו שישנה בחינת החקיקה שבתורה, שאליה מגיעים על ידי בחינת החקיקה שבנשמה - וכנזכר לעיל, שכשבא לפסק הלכה למעשה הוא ירא פן יחסר חס ושלוש משלמות הכונה דדירה בתחתונים, ועל אחת כמה וכמה שלא יצא מהפסק דין שלו הפך מכונה זו, הנה יראה זו נוגעת בפנימיות כחותיו יותר ממה שנוגעת בלחותיו הגלויים.

הינו שיראה זו נוגעת בבחינת החקיקה שבנפש, בחינת היחידה שלו. דעל ידי בחינת החקיקה שבנשמה הנה מגיע לבחינת החקיקה שבתורה. דזהו ענין החקיקה שבתורה ובנשמה.

ה'חקיקה' באלוקות

וכמו כן ישנו בבחינת "סתים דקודשא בריך הוא", בחינת החקיקה דקודשא בריך הוא. דבחינה זו היא למעלה מגדר עולמות, והוא בחינת מהותו ועצמותו יתברך. ובבחינה זו הוא ה"נתאנה הקב"ה להיות לו יתברך דירה בתחתונים".

ובזה יבין השיכות ד"אם בחקתי תלכו" ליעודים גשמיים דוקא:

דלהיות שהענין ד"בחקותי תלכו וגו'", עשית הדירה, בא על ידי יראת האדם שלא יחסר חס ושלוש מהכונה דדירה בתחתונים; וכמו כן זהו הכונה העליונה בקיום התורה ומצוות, שיהיה דירה בתחתונים דוקא, הנה משום זה גם השכר שעל ידם הוא בענין של תחתונים דוקא, יעודים גשמיים.

6. ראה מנחת בסופה.

7. זהר ח"ג ג, א.

התועודות משפחתית
לשולחן שבת

שולחן שבת חסידי

עתיד טוב מתחיל בהווה

מדוע סירב הרבי לנסוע שוב אל 'קעמפ גן ישראל' בהרים? ומה עשה הרבי בדקה פנויה באמצע ה'יחידות'? – הלימוד מימי ספירת העומר על יוקר הזמן וניצולו המקסימלי

משאב יקר

אחד המאפיינים הבולטים בהנהגותיו הקדושות של הרבי היה - יוקר הזמן.

בשנים הראשונות לנשיאותו, ביקר הרבי מספר פעמים ב'קעמפ גן ישראל'. לשם כך חרג מהרגלו, והשקיע זמן ניכר בנסיעה אל המחנה, שהיה מרוחק וממוקם בין הרי הקטסקיל.

הרבי ביקר בקעמפ בשנים תשט"ז ותשי"ז, אך בשנתיים שלאחר מכן נמנע מלנסוע. כאשר פנו אליו בבקשה לשוב ולבקר, השיב בשלילה, והסביר שעדיין לא השלים את הזמן שהחסיר

בביקורים הקודמים...

בהקשר זה מסופר כי בשנת תש"ד, שנת האבל על פטירת אביו, התפלל הרבי לפני העמוד במניין תלמידי הישיבה ב-770. באותו יום התעכב המניין בחמש דקות מפני שהתלמידים לא היו מוכנים. הרבי הריי"צ לא היה שבע רצון מן העיכוב, והוכיח על כך את המשפיע ר' שמואל לויטין באומרו:

"אצל חתני - כל דקה נחשבת לשנה. שתי דקות - שנתיים, וחמש דקות - חמש שנים. האומנם אתם רוצים לגזול ממנו חמש שנים?!"

ספירה של חשיבות

כאשר אדם סופר דבר מה, המטרה בדרך כלל היא לדעת את כמותו. אך ספירת העומר היא שונה: מטרת הספירה אינה עבור ידיעת המספר, שכן מספר הימים קבוע מראש ומתקדם מאליו, גם ללא התערבות האדם.

ספירת העומר נועדה להעניק יוקר וחשיבות. כפי הכלל בדיני כשרות ש"דבר שבמניין אינו בטל": דבר שסופרים אותו נחשב דבר חשוב בפני עצמו ואינו מתבטל בתערובת.

כך גם בספירת העומר: עצם הספירה מבטאת

את החשיבות והחביבות של כל יום ויום. אף שלכאורה אין הבדל בין ימי הספירה, וקיום המצווה הוא באופן שווה בכולם - אנו מברכים בכל יום מחדש על הספירה, להדגיש את יוקר הערך של כל יום בפני עצמו.

מכאן אנו למדים עיקרון יסודי אודות יוקר הזמן, בכל ימות השנה: כל יום, וכל רגע, הם מציאות שיש למלא בתוכן. גם אם נדמה שיהיה זמן מחר ומוחרתיים, או שהיה זמן אתמול - כל יום הוא "עולם מלא", שאין לו תחליף.

למלא את השליחות

הקב"ה בורא את העולם בכל רגע ורגע, כפי שמבאר הבעל שם טוב בתורתו הידועה. ומאחר ש"לא ברא הקב"ה בעולמו דבר אחד לבטלה" - ממילא גם רגע מסוים זה שנברא עתה אינו "לבטלה", אלא יש לו מטרה ותכלית.

המטרה היא: למלא את שליחותו של הקב"ה באותו הרגע.

יש רגעים שנועדו לקיום מצוות ומעשים טובים; רגעים אחרים מוקדשים להתגברות על היצר ותאוותיו; ויש גם רגעים של עיסוק בענייני העולם - אך גם זאת מתוך הכרה ש"כל מעשיך יהיו לשם שמיים": העיסוק הגשמי נועד לשרת את הקדושה.

מאחר שלכל רגע יש תכלית ייחודית, אין

אפשרות להשלים אותו ברגע אחר. רגע שהתבזבז

ולא נוצל - הרי הוא הולך לאיבוד ו"לבטלה".

הבסיס לעתיד

החסיד ר' גרשון דוב מפאהאר, היה מנהל סדר יום מלא וגדוש בתורה ובעבודת ה'. אך אף על פי כן, היה נוהג לומר בכל ערב: "מחר צריכים לקום אחרת לגמרי!".

כדי שיום המחר יהיה "אחרת לגמרי", ויפה יותר מן היום שקדם לו, יש למלא גם את היום הנוכחי בתוכן ומשמעות.

וגם את עיקרון זה אנו רואים בספירת העומר: כדי שנוכל להמשיך ולספור גם את היום הבא באופן של שלמות, עם ברכה, הרי זה תלוי בספירה של הימים שלפניו. כפי שקובעת ההלכה, שמי

שהפסיד ספירה של יום אחד, נאלץ לספור מכאן והלאה בלי ברכה.

בכך יש מענה לאלו החושבים 'להשלים' את לימוד התורה רק לעת זקנה, כאשר כבר לא יהיו טרודים במרדף אחרי הפרנסה.

ספירת העומר מלמדת: מי שרוצה להגיע לזקנה כזו שבה יוכל לעסוק בתורה, חייב לנצל גם את "אמצע החיים", את הזמן הדחוק והעמוס - לעסוק בלימוד התורה ככל שניתן. כי זמן העתיד נשען ומתבסס על הזמן הנוכחי.

עצה משמעותית

ביום כ' שבט תש"ל, זמן קצר לפני טיסתם חזרה של האורחים שהגיעו לרבי לרגל "יו"ד שבט הגדול", ערך הרבי לכבודם התוועדות.

האורחים היו טרודים, מאחר ומועד הטיסה התקרב - ואז שיתף הרבי במה ששמע מחותנו, הרבי הריי"צ:

פעם נכנס הרבי אל הרבי הריי"צ זמן קצר לפני נסיעה ברכבת מלנינגרד למוסקבה. הייתה זו נסיעה הכרוכה בסכנה, מאחר ועקבו אחריו אנשי הבולשת הסובייטית.

אך כאשר נכנס, ראה את הרבי הריי"צ יושב בשלווה גמורה ועוסק בעניין עיוני, כאילו אין בעולם דבר מלבד אותו עניין.

שאל הרבי את חותנו: "עד כדי כך?!"

והרבי הריי"צ השיב:

"יש מושג שנקרא 'הצלחה בזמן' - שהזמן נוצל במלואו. זה תלוי ביכולת לראות בכל רגע ובכל הזדמנות - רגע יקר וחשוב שאפשר לפעול בו גדולות ונצורות, ולחיות כאילו אין רגעים אחרים בעולם".

זו עצה משמעותית בעבודת יוקר הזמן: עלינו להסיח דעת מכל מה שסביב, ולהתמקד רק ברגע הנוכחי, ולחשוב כיצד למלא רגע זה בהתאם לייעודו.

כחות מדקה

סיפר הרב מענדל ליפסקר, שליח הרבי בדרום אפריקה:

"לפני נסיעתנו לשליחות, נכנסנו - אני ורעייתי - ליחידות אצל הרבי.

הרבי הדריך אותנו כיצד לנהוג: הורה להתעכב מעט באנגליה, לשהות בארץ ישראל ולבצע שם שליחויות שונות, וכן הדריך אותנו על ענייני השליחות בדרום אפריקה.

בתום היחידות אמר הרבי: "ברצוני לתת לכם מתנה". אל רעייתי פנה ואמר: "לכם אני רוצה לתת סידור", ואז אליי: "ולך - אני רוצה לתת תניא".

הרבי פתח את מגירת שולחנו כדי להוציא את הספרים, אך לא מצא. הוא לחץ על הזמזם וקרא

למזכיר, ר' בנימין קליין, שיביא ספרי תניא קטנים מחדר המזכירות הסמוך.

וכאן היה רגע שלא אשכח: עד שר' בנימין הלך וחזר - זמן של פחות מדקה - הרבי נטל את משקפיו, לקח עיפרון, והחל להשיב למכתבים שהיו על שולחנו כאילו אין איש בחדר.

היינו שם - אך הרגשנו שאיננו. הרבי היה כולו נתון לניצול אותו זמן במענה למכתבים.

כאשר חזר המזכיר עם הספרים, הניח הרבי את העיפרון והמסמכים, חייך - והעניק לנו בידו הקדושה את הסידור והתניא".

(מבוסס על שיחת ה' אייר תשל"א;
יום ב' של חג השבועות תשל"ב)

מבוסס על הספר 'עת לדעת', בהוצאת צעירי אגודת חב"ד
מאת השליח הרב אברהם שמואל בוקיעט ע"ה
מוקדש לעילוי נשמתו

כו אייר

תרי"ז

נפטר הרב הצדיק החסיד רבי יצחק אייזיק הלוי
עפשטיין מהומיל, בגיל שמונים ושבע.

רבי אייזיק היה מהחסידים המפורסמים
ביותר בחסידות חב"ד מאז היווסדה. בגיל צעיר
התקשר רבי אייזיק בכל נימי נפשו לרבינו הזקן,
והיה מצעירי תלמידיו. כשננס בפעם הראשונה
ליחידות אצל רבינו הזקן, הוא נפל והתעלף
כשהגיש לרבי את "פדיון הנפש". לאחר הסתלקות
רבינו הזקן, התקשר לאדמו"ר האמצעי ואחר כך
לרבי הצמח צדק.

הוא היה גאון עצום בנגלה ובחסידות, וחיבר
ספרים רבים בחסידות: "שני המאורות", "חנה
אריאל" ועוד. במשך חמישים ושמונה שנים כיהן
כרבה של העיר הומיל.

בשעות האחרונות לפני הסתלקותו, עמדו סביב
למיטתו הרבה מאנ"ש. לפתע נכנס אחד מתושבי
העיר, שלא ידע על מצבו הבריאותי של הרב,
וביקש לשאול שאלה על כשרותו של עוף. רבי
אייזיק הבחין בכך, שמע את השאלה ואמר: "הרי
זה רמב"ם בקדושה". כוונתו הייתה לכך שההלכה
במקרה הזה נמצאת בספר 'קדושה' ברמב"ם,
ובמילים של קדושה אלה הסב את פניו אל הקיר
ויצאה נשמתו "בקדושה".

על קברו בעיר הומיל הקימו "אוהל" ורבים היו
באים להתפלל שם.

כז אייר

תר"ס

נפטר הרב הקדוש רבי שלמה זלמן מקאפוסט,

בנו וממלא מקומו של הרב הקדוש רבי יהודה
לייב, בנו של הרבי הצמח צדק.

רבי שלמה זלמן נולד בליובאוויטש, וסבו הרבי
הצמח צדק קירב אותו אליו מאד. הוא היה לומד
איתו יחד עם בנו, הרבי מהר"ש.

הוא חיבר את הספר "מגן אבות", שבו נכתבו
דרושי חסידות שלו על התורה.

כט אייר

תש"י

הרבי עורך התוועדות מיוחדת לרגל סיום
תשלום המשכנתא על רכישת בניין 770. מי
שתרם לפירעון האחרון של ההלוואה היה הנגיד
הרב יוסף רובינסון.

תש"מ

הרבי הכריז על מבצע הבאת ילדים לקריאת
עשרת הדיברות בחג השבועות. הרבי גם הורה
לערוך כינוסי ילדים לפני חג השבועות, במיוחד
ליד הכותל המערבי, מערת המכפלה וקבר רחל.

א סיוון

תרל"ו

נפטרה הרבנית דבורה לאה, בתו של אדמו"ר
האמצעי, אשתו של הרב הצדיק רבי יעקב ישראל
מצ'רקס שנפטר מספר חודשים אחריה.

תש"י

התקיימה התוועדות ב-770 לרגל הדפסת
הספר "שדי חמד", שהרבי הוציא לאור בעריכה
מחודשת.

**לבית חב"ד, בית הכנסת,
לעסק או לחוסד החינוכי**
התוכן מתעדכן כל העת, בקטעים רלוונטיים
תוכן מרתק ומותאם לקהל היעד

תמריס והרשמה
JEM ישראלי < did.li/JEM-tv < 03-3083554

מבצע מיוחד:
לארץ הקודש:
55% הנחה
לשנה
הראשונה

JEM

**לחיות עם הרבי
- סביב השעון**
וידאו מהרבי ברצף
בכל שעות היממה

▶▶▶

שבת קודש פרשת בהר בחוקותיי

כו אייר

שבת מברכים חודש סיוון

תהלים

- בבוקר לפני התפילה אומרים את כל התהלים בציבור¹. נוהגים לומר את התהלים לבושים בחליפה וכובע וחגורים באבנט².
- אחרי אמירת כל התהלים, מי שאין לו הורים יאמר קדיש יתום. ואם יש חיוב (יארציט או מישהו בשנת אבל), יאמר קדיש יתום אחרי אמירת כל ספר בתהלים (לאחר אמירת ה"יהי רצון")³.
- אחרי אמירת התהלים לומדים בציבור במשך כשעה מאמר חסידות שיהיה מובן לכולם, ואחר כך מתפללים⁴.

קריאת התורה

- לעליית חמישי, בה קוראים את פסוקי התוכחה, עולה הקורא בתורה, ועליו לעלות מעצמו בלי שהגבאי יקרא לו "יעמוד"⁵. לאחר מכן מברכים אותו בשמו, כרגיל.
- אם הקורא בתורה הוא כהן או לוי ולכן איננו יכול לעלות לעליית חמישי, או שאינו רוצה לעלות - יש להציע באופן לא רשמי לאחד המתפללים האחרים להתנדב לעלות לתורה. מי שכבוד התורה חשוב לו ודאי יתנדב, וזכות התורה תגן בעדו ויזכה לכל הברכות.
- את פסוקי התוכחה - מפסוק יד ועד פסוק מג - קוראים בקול נמוך, אך לא חלש מדי כך שהקהל לא יוכל לשמוע היטב את הקריאה. את פסוק מב ("וזכרתי את בריתי") קוראים כרגיל⁶.
- בקריאת הפסוק האחרון של הפרשה, המסיים את ספר ויקרא, כולם עומדים. רצוי שבעל הקורא יעצור לכמה שניות לפני שיתחיל לקרוא

את הפסוק, כך שהמתפללים שיושבים יספיקו לקום וכולם ישמעו היטב את הקריאה.

- בסיום הקריאה כל הציבור אומר: "חזק חזק ונתחזק!". אחר כך בעל הקורא אומר את המשפט, ויחד איתו אומר גם העולה לתורה⁷.

ברכת החודש

- לפני ברכת החודש מכריזים את זמן מולד הירח, כי נכון שיידעו את זמן המולד לפני שמברכים את החודש⁸.
- מולד הירח ביום שלישי, בשעה 9:14 ו-3 חלקים.
- החזן בברכת החודש (זה לא מוכרח להיות החזן של שחרית או של מוסף) אומר את הברכה בעמידה, וגם הציבור עומד.
- החזן לוקח את ספר התורה ומחזיק אותו בידו באמירת ברכת החודש⁹.
- בברכת החודש אומרים: "ראש חודש סיוון ביום הרביעי הבא עלינו לטובה".
- אומרים 'אב הרחמים'¹⁰, גם אם יש ברית-מילה בבית-הכנסת¹¹.
- אחרי התפילה עורכים התוועדות בבית הכנסת¹², ובהתוועדות יוסיפו באמירת דברי תורה ובקבלת החלטות טובות בלימוד התורה וקיום המצוות, מתוך שמחה לכבוד סיום ספר בתורה¹³.
- את ההתוועדות יש לערוך באופן כזה שאחר כך יאכלו סעודת שבת בבית וימשיכו את ההתוועדות עם בני הבית¹⁴. כדאי שגם הנשים והבנות יערכו התוועדות¹⁵.

פרקי אבות

לאחר תפילת מנחה קוראים את פרק חמישי

7. ספר-המנהגים שם. לוח כולל-חב"ד. אג"ק ח"ד עמ' יד. וראה הנסמן באוצר מנהגי חב"ד ניסן-סיוון עמ' רפה, ובהתקשרות גיליון עו, בסופו.
8. סידור אדמו"ר. ליקוטי מהר"ח (בראש ח"א, בהשמטות לח"ב פחב), ושערי-רחמים על השערי-אפרים שערי י"ס"ק מז.
9. קצות השולחן סי' פג בבדיה"ש סי' ק; משערי אפרים שם סל"ו. ראה משנה-ברורה סי' קמו בשער-הציון סי' ק יח.
10. סידור אדמו"ר.
11. 'קיצור הלכות משו"ע אדה"ז' הל' שבת, מילואים לסי' רפד, דלא כקצות-השולחן סי' פג בבדי-השולחן סי' ק יג.
12. היום-יום, ל' בניסן.
13. ספר השיחות תש"נ ח"א עמ' 233.
14. אג"ק כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו כרך י עמ' ג.
15. ספר המנהגים עמ' 30. לקוטי-שיחות, כרך טז, עמ' 523.

1. אג"ק אדמו"ר מהור"צ ח"ג עמ' תל.

2. כך נוהג הרבי וכל הציבור עימו.

3. אג"ק של הרבי כרך י' עמ' דש. סי' המנהגים עמ' 30 ועמ' 55.

4. אג"ק ח"ד עמ' תנח, קובץ מכתבים שבסוף תהלים 'אהל יוסף יצחק' עמ' 192, לוח 'היום-יום' כו כסלו וספר המנהגים עמ' 30.

5. אג"ק חט"ו עמ' תנח. ספר המנהגים עמ' 34. לוח כולל חב"ד.

6. פר"ח סי' תנח ס"ו. קיצור שו"ע סי' עח ס"ד, ספר 'לקט הליכות ומנהגי ש"ק' עמ' 74. בין פסח לשבועות פ"ד סנ"ד-נה, ונטעי גבריאל הל' פסח

ח"ג רסמ"ו ושי"נ.

בפרקי אבות.

שלא צריך לאותו יום²⁶ - בכל מקום לפי מנהגו²⁷.

יום רביעי

ראש חודש סיוון

- בראש חודש יש להתאסף יחד בכל קהילה ובית כנסת, לערוך התוועדות ובה יאמרו "לחיים" ויברכו איש את רעהו בכל הברכות הטובות, ידברו דברי תורה ויקבלו יחד החלטות טובות בענייני תורה ומצוות²⁸.
- נוהגים להוסיף מאכל מיוחד בארוחה לכבוד ראש חודש²⁹.

יעלה ויבוא

- מי ששכח לומר "יעלה ויבוא" בתפילת שחרית או מנחה:
- אם נזכר מיד אחרי שאמר את שם השם בסיום ברכת "המחזיר שכינתו לציון", יאמר "למדני חוקיך", ואז יאמר "יעלה ויבוא" ואחר כך ימשיך ויאמר "ותחזינה"³⁰.
- ואם נזכר אחרי שכבר סיים את הברכה, יאמר "יעלה ויבוא" וימשיך בברכת מודים.
- ואם נזכר אחרי שכבר התחיל "מודים", חוזר לברכת "רצה".
- ואם נזכר אחרי שאמר את שם השם של סיום ברכת מודים או שים שלום, לפני שחוזר לברכת רצה משלים ואומר "ברוך אתה ה' למדני חוקיך", ואז חוזר לברכת רצה.
- ואם נזכר אחרי שאמר את "יהיו לרצון" השני בסיום שמונה עשרה, חוזר ומתפלל שוב (בלי לומר "ה' שפתי תפתח"), או שייגש חזן ויתפלל את חזרת הש"ץ.
- ו[בשחרית] אם נזכר אחרי שהתפלל מוסף, אינו חוזר³¹.
- ו[במנחה] אם נזכר בתפילת ערבית - לאחר תפילת שמונה עשרה של ערבית יאמר מזמור תהלים ואחר כך יתפלל שוב את תפילת שמונה עשרה, ויכוון במחשבתו שזו תפילת נדבה³².
- מי שהתחיל לאכול וכבר אכל "כזית" לפני

במשנה יח מצוטט חלק מפסוק: "צדקת השם עשה" - יש לשים לב לא לומר את שם השם¹⁶.

יום שלישי

כט אייר - ערב ראש חודש סיוון

- בערב ראש חודש יש להוסיף בלימוד תורה, בתפילה ובנתינת צדקה¹⁷, וכן מחלקים לצדקה את מה שהצטבר בקופות הצדקה במהלך החודש¹⁸.
- בתפילת מנחה לא אומרים תחנון¹⁹.
- ליל ראש חודש
- בתפילת ערבית, וכן בכל התפילות בראש חודש, "חייב" לא עומד חזן²⁰.
- לא מכריזים "יעלה ויבוא" לפני שמונה עשרה בערבית ולא בשחרית מחר, אלא מזכירים לציבור בדפיקה על השולחן וכדומה²¹.
- מי ששכח לומר "יעלה ויבוא" בתפילת ערבית, אינו חוזר ומתפלל.

מנהגי ראש חודש

- מי ששכח לומר "יעלה ויבוא" בברכת המזון - מהערב ועד מחר (עד השקיעה)²² - אם נזכר אחרי שאמר את שם השם בברכת "בונה ברחמי ירושלים", אומר אחרי סיום ברכת "בונה ברחמי": "ברוך" . שנתן ראשי חודשים לעמו ישראל לזיכרון". ואם נזכר אחרי שכבר התחיל לומר "ברוך" של הברכה הבאה, ממשיך את ברכת המזון ולא חוזר²³.
- לא קוצצים ציפורניים בראש חודש²⁴.
- הנשים נוהגות לא לעשות מלאכות מסוימות בראש חודש, כמו תפירה²⁵ וגיהוץ של בגדים

16. בשם הרבי - ראה 'התקשרות' גיליון רעה עמ' 17 וגיליון תטז עמ' 14 הע' 5.
17. התוועדויות תשמ"ו ח"ג ע' 593.
18. ספר-המנהגים עמ' 77.
19. סידור אדה"ו, לפני "למנצח" . יענך".
20. ספר-המנהגים עמ' 8, 36.
21. שם, וס' 'דיני ומנהגי ראש-חודש - חב"ד' פ"ז הערה 4.
22. קצות-השולחן סי' מז ס"ד ע"פ סידור אדמוה"ו.
23. שו"ע אדמוה"ו סי' קפח ס"י. סידור אדמוה"ו.
24. קצות-השולחן סי' עג בבדי-השולחן ס"ק ד, צוואת ריה"ח אות מח.
וראה בס' מנהגי ר"ח-חב"ד פ"א הע' 2, ובס' קיצור הלכות משו"ע אדמוה"ו במילואים לס' רס-רסב (עמ' נד).
25. 'תורת מנחם - התוועדויות' תשד"מ ח"ב עמ' 948.

26. שערי-תשובה ס"ק ג. כף-החיים ס"ק ללב.
27. שו"ע ורמ"א סי' תיו ס"א.
28. היום-יום, ל' ניסן. 'התוועדויות' תש"נ ח"ג עמ' 383.
29. ראה שו"ע א"ח סי' תיט וכף-החיים שם ס"ק ד.
30. כף-החיים סי' קיד ס"ק כח.
31. שו"ע אדמוה"ו סי' קכו ס"ג.
32. לוח כולל-חב"ד בדר"ח מרחשוון.

• מנהג עתיק ללמוד בכל ראש חודש פסוק אחד עם פירוש רש"י ופירושים נוספים מפרק התהלים האישי המתאים לגיל (לדוגמה, מי שהוא בן שלוש עשרה - פרק יד). אם יש בפרק יותר משנים עשר פסוקים (ובשנה מעוברת, אם יש יותר משלושה עשר), מחלקים את הפרק ולומדים בכל ראש חודש מספר פסוקים כך שבמהלך השנה ילמדו את הפרק כולו. ואם יש פחות פסוקים, חוזרים ולומדים שוב את הפרק.⁴⁰

יום המשיב ב סיוון

- מהיום ועד יב סיוון לא אומרים תחנון.⁴¹
- מהיום עד אחרי חג השבועות אין לקיים יום תענית. אך חתן ביום חופתו יכול לצום.⁴²

הכנות למתן תורה

- ההכנה העיקרית למתן תורה היא על ידי לימוד תורה, ובמיוחד בהלכות החג ובענייני מתן תורה בנגלה ובחסידות.⁴³ וכן על ידי הוספה באהבת ישראל ואחדות ישראל.⁴⁴
- יש לקבל החלטות טובות להוסיף בלימוד התורה. יש לתת דגש מיוחד על לימוד הלכות פסוקות, ובמיוחד בספר הרמב"ם.⁴⁵
- בימים אלה לקראת חג השבועות יש לארגן כינוסים של גברים, של נשים⁴⁶ ובמיוחד של ילדים, כהכנה למתן תורה.⁴⁷
- בכינוסי הילדים יש להודיע ולפרסם על קריאת התורה בחג השבועות, ולקרוא לכל הילדים לבוא ולשמוע.

השקיעה, גם אם נמשכה הארוחה אפילו כמה שעות אחרי צאת ראש חודש, אומר "יעלה ויבוא" בברכת המזון - בתנאי שעדיין לא התפלל ערבית.³³

שחרית

- יש להשתדל במיוחד להתפלל שחרית במניין, כדי לומר הלל עם הציבור.³⁴ ומי שמאחר לתפילה בציבור, לא יאמר את ההלל עם הציבור אלא לפי סדר התפילה.³⁵
- באמירת ההלל, גם היחיד מברך בעצמו את ברכות ההלל ("לקרוא את ההלל" ו"מלך מהולל בתשבחות"). ובתפילה בציבור, יודרו לברך בחשאי קודם ברכת החזן.³⁶
- מחזירים את ספר התורה לארון הקודש מיד אחר ה'גלילה'.
- אחרי הכנסת ספר התורה לארון הקודש ואמירת "אשרי" "ובא לציון", חולצים את התפילין של רש"י ומניחים תפילין של רבינו תם. קוראים בהן קריאת שמע, פרשות "קדש" "והיה כי יביאך" ושש זכירות (ואת השיעורים היומיים לומדים אחרי סיום כל התפילה).³⁷ אחר כך חולצים את התפילין ומתפללים מוסף.
- הרבי נהג להתפלל מוסף בלי להלביש בחזרה את הזרוע בשרוול אחרי חליצת התפילין.
- החזן לא מסיים "ובא לציון" בקול רם. מכיוון שיש הפסקה ארוכה בין הכנסת ספר התורה לארון הקודש לבין אמירת חצי קדיש שלפני מוסף, החזן צריך לומר מזמור תהלים כלשהו לפני אמירת הקדיש³⁸, ולפחות את סיומו לומר בקול.³⁹

33. שו"ע אדמו"ר שם סעיף יז.

34. רמ"א תכבב. שו"ע אדמו"ר תפחג.

35. המזכיר הרה"ח ר"ל גרונר בשם הרבי בשם אדמו"ר מהור"צ בשם אדמו"ר מהורש"ב. וראה כף-החיים סי' תכב ס"ק לח.

36. ספר-המנהגים עמ' 36. שיחות-קודש תשמ"א ח"ד ס"ע 322.

37. ספר-המנהגים עמ' 36.

38. ספר-המאמרים (ליקוט) לכ"ק אדמו"ר מהורש"ב, ח"ב עמ' שטז. אג"ק כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו ח"כ עמ' רפג.

39. ע"פ קצות השולחן סי' טז בבדי השלחן ס"ק ו, ספר המנהגים עמ' 6.

40. ספר המנהגים עמ' 36.

41. לוח כולל-חב"ד. ספר המנהגים עמ' 44.

42. שו"ע אדה"ז סי' תצד ס"כ, מג"א סי' תקעג ס"ק א. לוח כולל-חב"ד.

43. ספר-השיחות התשמ"ח ח"ב עמ' 462.

44. 'התנועות' התשמ"ח ח"ג עמ' 410.

45. שם.

46. שם.

47. 'התנועות' התשמ"ח ח"ג ס"ע 1593. אוצר מנהגי חב"ד עמ' רצא.

א וידבר יהוה אל־משה בְּהַר סיני לֵאמֹר: וידבר יהוה אל־משה בְּהַר סיני לֵאמֹר: ומליל יי עם משה בטורא דסיני למימר: ב דִּבְרֵי אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כִּי תֵבְאוּ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר אָנִי נֹתֵן לָכֶם וְשָׁבַתָּה הָאָרֶץ שְׁבֹת לַיהוָה: ודִּבְרֵי אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כִּי תֵבְאוּ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר אָנִי נֹתֵן לָכֶם וְשָׁבַתָּה הָאָרֶץ שְׁבֹת לַיהוָה: מלל עם בני ישראל ותימר להון ארי תצלון לארצא די אנא יחב לכון ותשטמ ארעא שמשמא קדם יי: ג שש שנים תזרע שָׂדֶךְ וְשֵׁשׁ שָׁנִים תִּזְמַר כְּרֶמְךָ וְאִסַּפְתָּ אֹתָהּ וְתִבְּרַחְתָּהּ: שש שנים תזרע שָׂדֶךְ וְשֵׁשׁ שָׁנִים תִּזְמַר כְּרֶמְךָ וְאִסַּפְתָּ אֹתָהּ וְתִבְּרַחְתָּהּ: שית שנין תזרע חקלך ושית שנין תכסח כרמך ותכנוש ית צללתה: ד ובשנה השביעית שְׁבֹת שְׁבֹתוֹן יִהְיֶה לָאָרֶץ שְׁבֹת לַיהוָה שָׂדֶךְ לֹא תִזְרַע וְכֶרֶם לֹא תִזְמַר: ובשנה השביעית שְׁבֹת שְׁבֹתוֹן יִהְיֶה לָאָרֶץ שְׁבֹת לַיהוָה שָׂדֶךְ לֹא תִזְרַע וְכֶרֶם לֹא תִזְמַר: ובשטא שביעית גזח שמשמא יחי לארעא דמשמט קדם יי חקלך לא תזרע וכרמך לא תכסח: ה את ספיח קצירך לא תקצור ואת־ענבי נזירך לא תבצר שנת שְׁבֹתוֹן יִהְיֶה לָאָרֶץ: את ספיח קצירך לא תקצור ואת־ענבי נזירך לא תבצר שנת שְׁבֹתוֹן יִהְיֶה לָאָרֶץ: ית פתי דחצדך לא תחצד וית ענבי שבקך לא תקטוף שנת שמשמא יחי לארעא: ו והיתה שְׁבֹתָה הָאָרֶץ לָכֶם לְאִכְלָהָ לָךְ וּלְעִבְדְּךָ וּלְאִמְתְּךָ וּלְתוֹשֻׁבְךָ הַגֵּרִים עִמָּךְ: והיתה שְׁבֹתָה הָאָרֶץ לָכֶם לְאִכְלָהָ לָךְ וּלְעִבְדְּךָ וּלְאִמְתְּךָ וּלְתוֹשֻׁבְךָ הַגֵּרִים עִמָּךְ: ויהי שמשט ארעא לכון למיכל לך ולעבדך ולאמתך ולאגירך ולתותבך ודזירין עמך: ז ולבְּרַחְתָּהּ וּלְחִיָּה אֲשֶׁר בְּאַרְצְךָ תִּהְיֶה כְּלִי־תְּבוּאָתָהּ לְאִכְלָהָ: ולבְּרַחְתָּהּ וּלְחִיָּה אֲשֶׁר בְּאַרְצְךָ תִּהְיֶה כְּלִי־תְּבוּאָתָהּ לְאִכְלָהָ: ולבְּרַחְתָּהּ וּלְחִיָּה אֲשֶׁר בְּאַרְצְךָ תִּהְיֶה כְּלִי־תְּבוּאָתָהּ לְאִכְלָהָ: ח ס וסַפַּרְתָּ לָךְ שָׁבַע שְׁבֹתֹת שָׁנִים שָׁבַע שָׁנִים שָׁבַע פְּעָמִים וְהָיוּ לָךְ יְמֵי שָׁבַע שְׁבֹתֹת הַשָּׁנִים תִּשַׁע וְאַרְבָּעִים שָׁנָה: וסַפַּרְתָּ לָךְ שָׁבַע שְׁבֹתֹת שָׁנִים שָׁבַע שָׁנִים שָׁבַע פְּעָמִים וְהָיוּ לָךְ יְמֵי שָׁבַע שְׁבֹתֹת הַשָּׁנִים תִּשַׁע וְאַרְבָּעִים שָׁנָה: ותמני לך שבע שמשין דשנין שבע שנין שבע זמנין ויהון לך יומי שבע

שמשין דשנין ארבעין ותשע שנין: ט והעֲבַרְתָּ שׁוֹפָר תְּרוּעָה בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּעֶשְׂרִי לַחֹדֶשׁ בַּיּוֹם הַכַּפָּרִים תַּעֲבִירוּ שׁוֹפָר בְּכָל־אַרְצְכֶם: והעֲבַרְתָּ שׁוֹפָר תְּרוּעָה בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּעֶשְׂרִי לַחֹדֶשׁ בַּיּוֹם הַכַּפָּרִים תַּעֲבִירוּ שׁוֹפָר בְּכָל־אַרְצְכֶם: ותעבר שופר יבכא בירחא שביעאה בעששא לירחא ביזמא דכפונרא תעברון שופרא בכל ארעכון: י וקדשְׁתֶּם אֶת שְׁנַת הַחֲמִשִּׁים שָׁנָה וקראתם דָּרוֹר בְּאָרֶץ לְכָל־יֹשְׁבֵיהָ יוֹבֵל הוּא תִּהְיֶה לָכֶם וְשְׁבֹתָם אִישׁ אֶל־אֲחֻזָּתוֹ וְאִישׁ אֶל־מִשְׁפַּחְתּוֹ תֵּשְׁבוּ: וקדשְׁתֶּם אֶת שְׁנַת הַחֲמִשִּׁים שָׁנָה וקראתם דָּרוֹר בְּאָרֶץ לְכָל־יֹשְׁבֵיהָ יוֹבֵל הוּא תִּהְיֶה לָכֶם וְשְׁבֹתָם אִישׁ אֶל־אֲחֻזָּתוֹ וְאִישׁ אֶל־מִשְׁפַּחְתּוֹ תֵּשְׁבוּ: ותקדשון ית שנת חמשין שנין ותקרון חרומא בארעא לכל יתבאה יובלא היא תהי לכון ותתובון גבר לאחסנתה וגבר לזרעיתה תתובון: יא יובל הוּא שְׁנַת הַחֲמִשִּׁים שָׁנָה תִּהְיֶה לָכֶם לֹא תִזְרַעוּ וְלֹא תִקְצְרוּ אֶת־סְפִיחֶיהָ וְלֹא תִבְצְרוּ אֶת־נְזִירֶיהָ: יובל הוּא שְׁנַת הַחֲמִשִּׁים שָׁנָה תִּהְיֶה לָכֶם לֹא תִזְרַעוּ וְלֹא תִקְצְרוּ אֶת־סְפִיחֶיהָ וְלֹא תִבְצְרוּ אֶת־נְזִירֶיהָ: יובלא היא שנת חמשין שנין תהי לכון לא תזרעו וְלֹא תחצדו ית פתחא וְלֹא תִקְטְפוּן ית שְׁבִקְחָה: יב פי יובל הוּא קֹדֶשׁ תִּהְיֶה לָכֶם מִן־הַשָּׂדֶה תֹּאכְלוּ אֶת־תְּבוּאָתָהּ: פי יובל הוּא קֹדֶשׁ תִּהְיֶה לָכֶם מִן־הַשָּׂדֶה תֹּאכְלוּ אֶת־תְּבוּאָתָהּ: ארי יובלא היא קודשא תהי לכון מן חקלא תיכלון ית צללתה: יג בשנת היובל הַזֹּאת תֵּשְׁבוּ אִישׁ אֶל־אֲחֻזָּתוֹ: בשנת היובל הַזֹּאת תֵּשְׁבוּ אִישׁ אֶל־אֲחֻזָּתוֹ: בשטא דיובלא קדא תתובון גבר לאחסנתה: יד וְכִי־תִמְכְּרוּ מִמֶּכֶר לַעֲמִיתְךָ אוֹ קִנְיָה מִיָּד עַמִּיתְךָ אֶל־תּוֹנוּ אִישׁ אֶת־אֲחִיו: וכִּי־תִמְכְּרוּ מִמֶּכֶר לַעֲמִיתְךָ אוֹ קִנְיָה מִיָּד עַמִּיתְךָ אֶל־תּוֹנוּ אִישׁ אֶת־אֲחִיו: וארי תזבן וזבנין למכרך או תזבן מידא דמכרך לא תונון גבר ית אחויה: טו במספר שנים אחר היובל תקנה מאת עמיתך במספר שנים אחר שְׁנֵי־תְּבוּאוֹת יִמְכְּרֶךָ: במספר שנים אחר היובל תקנה מאת עמיתך במספר שְׁנֵי־תְּבוּאוֹת יִמְכְּרֶךָ: במנין שניא בטר יובלא תזבן מן מכרך במנין שני צללתא יזבן לך: טז לפי רב השנים תרפח מקנתו

ולפִּי מַעַט הַשָּׁנִים תִּמְעָט מִקִּנְיָנוּ בִּי מִסֵּפֶר תְּבוּאוֹת
הוא מִכָּר לָךְ: לִפִּי רַב הַשָּׁנִים תִּרְבֶּה מִקִּנְיָנוּ וּלְפִי מַעַט
הַשָּׁנִים תִּמְעָט מִקִּנְיָנוּ בִּי מִסֵּפֶר תְּבוּאוֹת הוּא מִכָּר לָךְ:
לפֹּם סְגִיאוֹת שְׂנֵי תַסְגִּי וּבִינֹהִי וּלְפֹם זַעֲרוֹת שְׂנֵי
תַזְעַר וּבִינֹהִי אֲרִי מִנֵּן עֲלֵלְמָא הוּא מִזְבֵּן לָךְ: יוֹ וְלֹא
תוֹנוּ אִישׁ אֶת־עַמּוּתוֹ וְיִרְאֵת מֵאֱלֹהֶיךָ כִּי אֲנִי יְהוָה
אֱלֹהֵיכֶם: וְלֹא תוֹנוּ אִישׁ אֶת־עַמּוּתוֹ וְיִרְאֵת מֵאֱלֹהֶיךָ כִּי
אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: וְלֹא תוֹנוּ גֹבֵר יֵת תִּבְרָה וְתִדְחַל
מֵאֱלֹהֶיךָ אֲרִי אָנָּה יְיָ אֱלֹהֵיכֶם:

שְׁנֵי יָחַד וְעִשְׂתֶּם אִתָּם אֶת־חֻקֵּי וְאֶת־מִשְׁפָּטֵי תִשְׁמְרוּ
וְעִשְׂתֶּם אִתָּם וְיִשְׁכַּתֶּם עַל־הָאָרֶץ לְבָטַח: וְעִשְׂתֶּם
אֶת־חֻקֵּי וְאֶת־מִשְׁפָּטֵי תִשְׁמְרוּ וְעִשְׂתֶּם אִתָּם וְיִשְׁכַּתֶּם
עַל־הָאָרֶץ לְבָטַח: וְתַעֲבֹדוּן יֵת קִנְיָ וְיֵת דִּינֵי תִטְרוּן
וְתַעֲבֹדוּן יִתְהוֹן וְיִתְבּוֹן עַל אֶרֶץ לְרַחֵץ: יוֹ וְנִתְנָה
הָאָרֶץ פְּרִיָּה וְאֶכְלֶתֶם לְשֹׁבְעֵי וְיִשְׁכַּתֶּם לְבָטַח עֲלֶיהָ:
וְנִתְנָה הָאָרֶץ פְּרִיָּה וְאֶכְלֶתֶם לְשֹׁבְעֵי וְיִשְׁכַּתֶּם לְבָטַח עֲלֶיהָ:
וְתַתֵּן אֶרֶץ אֲבֵה וְיִתְכַלּוּן לְמִשְׁפַּע וְיִתְבּוֹן לְרַחֵץ עֲלֶיהָ:
כִּי וְכִי תֹאמְרוּ מִה־נֹּאכַל בְּשָׁנָה הַשְּׁבִיעִת הֵן לֹא נִזְרַע
וְלֹא נֶאֱסַף אֶת־תְּבוּאוֹתֵינוּ: וְכִי תֹאמְרוּ מִה־נֹּאכַל בְּשָׁנָה
הַשְּׁבִיעִת הֵן לֹא נִזְרַע וְלֹא נֶאֱסַף אֶת־תְּבוּאוֹתֵינוּ: וְאֲרִי
תִמְרוּן מֵאֵי גִיכּוֹל בְּשִׁמְתָא שְׁבִיעִתָא הָא לֹא נִזְרַע וְלֹא
נִכְנוֹשׁ יֵת עֲלֵלְתָנָא: כֹּא וְצִוִּיתִי אֶת־בְּרַכְתִּי לָכֶם בְּשָׁנָה
הַשְּׁבִיעִת וְעִשְׂתֶּם אֶת־הַתְּבוּאוֹת לְשֹׁלֵשׁ הַשָּׁנִים: וְצִוִּיתִי
אֶת־בְּרַכְתִּי לָכֶם בְּשָׁנָה הַשְּׁבִיעִת וְעִשְׂתֶּם אֶת־הַתְּבוּאוֹת
לְשֹׁלֵשׁ הַשָּׁנִים: וְאֶפְקֹד יֵת בְּרַכְתִּי לְכֹן בְּשִׁמְתָא שְׁתִּיתָמָא
וְתַעֲבֹד יֵת עֲלֵלְמָא לְתַלַּת שָׁנִין: כֹּא וְזִרְעֶתֶם אֶת־הַשָּׁנָה
הַשְּׁמִינִית וְאֶכְלֶתֶם מִן־הַתְּבוּאוֹת יִשָּׁן עַד הַשָּׁנָה
הַתְּשִׁיעִת עַד־בּוֹא תְּבוּאוֹתָהּ תֹּאכְלוּ יִשָּׁן: וְזִרְעֶתֶם אֶת־
הַשָּׁנָה הַשְּׁמִינִית וְאֶכְלֶתֶם מִן־הַתְּבוּאוֹת יִשָּׁן עַד הַשָּׁנָה
הַתְּשִׁיעִת עַד־בּוֹא תְּבוּאוֹתָהּ תֹּאכְלוּ יִשָּׁן: וְתוֹרְעוּן יֵת שְׁמָא
תִּמְנַתָּא וְיִתְכַלּוּן מִן עֲלֵלְמָא עֲתִיקָא עַד שְׁמָא תִּשְׁעִתָּא
עַד מַעַל עֲלֵלְמָא תִּיכְלוּן עֲתִיקָא: כֹּא וְהָאָרֶץ לֹא תִמְכֹּר
לְצִמְתָּת בִּיְלִי הָאָרֶץ בִּי־גֵרִים וְתוֹשְׁבִים אִתָּם עִמּוּי:
וְהָאָרֶץ לֹא תִמְכֹּר לְצִמְתָּת בִּיְלִי הָאָרֶץ בִּי־גֵרִים וְתוֹשְׁבִים
אִתָּם עִמּוּי: וְאֶרֶץ לֹא תִדְבֹן לְחֻלְטִין אֲרִי דִילִי אֶרֶץ
אֲרִי דִירִין וְתוֹמְבִין אִתּוֹן קְדָמִי: כֹּא וְכָכָל אֶרֶץ אַחֲזַתְכֶם

וְגֵאֵלָה תִתְּנוּ לְאָרְצִי: וְכָכָל אֶרֶץ אַחֲזַתְכֶם וְגֵאֵלָה תִתְּנוּ
לְאָרְצִי: וְכָכָל אֶרֶץ אַחֲזַתְכֶם וְגֵאֵלָה תִתְּנוּ לְאָרְצִי: כֹּא
כֹּא בִי־יִמּוּד אֲחִיד וְיִמְכֹּר מֵאֲחִידוֹ וְכֹא גֵאֵלָה תִקְרֹב אֲלִי
וְגֵאֵלָה אֶת מִמְכָּר אֲחִידוֹ: בִּי־יִמּוּד אֲחִיד וְיִמְכֹּר מֵאֲחִידוֹ וְכֹא
גֵאֵלָה תִקְרֹב אֲלִי וְגֵאֵלָה אֶת מִמְכָּר אֲחִידוֹ: אֲרִי יִתְמַסְבֵּן אַחִיד
וְיִזְבֵּן מֵאֲחִידוֹ וְיִתִּי פְרִיקָה דְקָרִיב לֵה וְיִפְרוֹק יֵת זְבִינִי
אֲחִידוֹ: כֹּא וְאִישׁ כִּי לֹא יִתְּהִלָּה גֵאֵל וְהַשָּׁנָה יְדוּ וְיִמְצָא
כִּי גֵאֵלָתוֹ: וְאִישׁ כִּי לֹא יִתְּהִלָּה גֵאֵל וְהַשָּׁנָה יְדוּ וְיִמְצָא
כִּי גֵאֵלָתוֹ: וְגֹבֵר אֲרִי לֹא יִתִּי לֵה פְרִיק וְתִדְבֵּק יְדֵה
וְיִשְׁכַּח כְּמִסַּת פְּרָקָנָה: כֹּא וְחֹשֶׁב אֶת־שְׁנֵי מִמְכָּרוֹ וְחֹשֶׁב
אֶת־הַעֲדָף לְאִישׁ אֲשֶׁר מִכְּרָלוֹ וְחֹשֶׁב לְאֲחִידוֹ: וְחֹשֶׁב
אֶת־שְׁנֵי מִמְכָּרוֹ וְחֹשֶׁב אֶת־הַעֲדָף לְאִישׁ אֲשֶׁר מִכְּרָלוֹ
וְחֹשֶׁב לְאֲחִידוֹ: וְיִחֲשֹׁב יֵת שְׁנֵי זְבִינֹהִי וְיִתֵּב יֵת מוֹתְרָא
לְגֹבֵר דִּי זָבֵן לֵה וְיִתֵּב לְאֲחִידוֹ: כֹּא וְאִם לֹא־מִצְאָה
יְדוּ דִי הָשִׁיב לוֹ וְהִנֵּה מִמְכָּרוֹ בִּידֵי הַקֶּנָּה אִתּוֹ עַד שְׁנַת
הַיּוֹבֵל וְיִצָּא בִּיבָל וְחֹשֶׁב לְאֲחִידוֹ: וְאִם לֹא־מִצְאָה יְדוּ דִי
הָשִׁיב לוֹ וְהִנֵּה מִמְכָּרוֹ בִּידֵי הַקֶּנָּה אִתּוֹ עַד שְׁנַת הַיּוֹבֵל וְיִצָּא
בִּיבָל וְחֹשֶׁב לְאֲחִידוֹ: וְאִם לֹא תִשְׁכַּח יְדֵה כְּמִסַּת אֲתֵב לֵה
וְיִתִּי זְבִינֹהִי בִידָא דְזָבֵן יְתֵה עַד שְׁמָא דִיּוֹבֵלָא וְיִפּוֹק
בִּיּוֹבֵלָא וְיִתֵּב לְאֲחִידוֹ: כֹּא

שְׁלִישִׁי כֹּא וְאִישׁ בִּי־יִמְכֹּר בִּית־מוֹשָׁב עִיר חוֹמָה וְהִיתָה
גֵאֵלָתוֹ עַד־תֵּם שְׁנַת מִמְכָּרוֹ יָמִים תִּהְיֶה גֵאֵלָתוֹ: וְאִישׁ
בִּי־יִמְכֹּר בִּית־מוֹשָׁב עִיר חוֹמָה וְהִיתָה גֵאֵלָתוֹ עַד־תֵּם
שְׁנַת מִמְכָּרוֹ יָמִים תִּהְיֶה גֵאֵלָתוֹ: וְגֹבֵר אֲרִי זָבֵן בֵּית
מוֹתֵב קִרְתָּא מִקְפָּא שׁוּר וְתִי פְרָקָנָה עַד מִשְׁלֵם שְׁמָא
דְּזְבִינֹהִי עַדן בְּעַדן תִּהִי פְרָקָנָה: לֹאִם לֹא־יִגָּאֵל
עַד־מְלָאָת לוֹ שְׁנָה תִמְיֹמָה וְקָם הַבֵּית אֲשֶׁר־בְּעִיר
אֲשֶׁר־לוֹ חֲמָה לְצִמְתָּת לְקֶנָּה אִתּוֹ לְדֹרְתֵינוּ לֹא יִצָּא
בִּיבָל: וְאִם לֹא־יִגָּאֵל עַד־מְלָאָת לוֹ שְׁנָה תִמְיֹמָה וְקָם
הַבֵּית אֲשֶׁר־בְּעִיר אֲשֶׁר־לוֹ חֲמָה לְצִמְתָּת לְקֶנָּה אִתּוֹ
לְדֹרְתֵינוּ לֹא יִצָּא בִּיבָל: וְאִם לֹא יִתְפָּרֵק עַד מִשְׁלֵם לֵה
שְׁמָא שְׁלֵמָתָא וְיִקּוּם בֵּיתָא דִּי בְקִרְתָּא דִּי לֵה שׁוּרָא
לְחֻלְטִין לְדִי זָבֵן יְתֵה לְדֹרוּהִי לֹא יִפּוֹק בִּיּוֹבֵלָא: לֹא וְכִתִּי
הַחֲצִירִים אֲשֶׁר אֵין־לָהֶם חֲמָה סְכִיב עַל־שְׂדֵה הָאָרֶץ
יִחֲשֹׁב גֵאֵלָה תִתְּהִלָּה וְיִבְלָל יִצָּא: וְכִתִּי הַחֲצִירִים אֲשֶׁר
אֵין־לָהֶם חֲמָה סְכִיב עַל־שְׂדֵה הָאָרֶץ יִחֲשֹׁב גֵאֵלָה

תהיה לו וביכל יצא: וכתי פצחא די לית להון שור מקף סחור סחור על חקל ארעא ותחשב פרקנא תהי לה וביכולא יפוק: לה וערי הללום בתי ערי אחותם גאלת עולם תהיה לללום: וערי הללום בתי ערי אחותם גאלת עולם תהיה לללום: וקרני לינאי בתי קרני אחסנתהון פרקן עלם תהי ללינאי: לה ואשר יגאל מן הללום ויצא ממפרצית ועיר אחותו ביכל כי בתי ערי הללום הוא אחותם בתוך בני ישראל: ואשר יגאל מן הללום ויצא ממפרצית ועיר אחותו ביכל כי בתי ערי הללום הוא אחותם בתוך בני ישראל: ודי יפרוק מן לינאי ויפוק ודין בימא וקרמא אחסנתה ביכולא ארי בתי קרני לינאי היא אחסנתהון בגו בני ישראל: לה ושרה מגרש עריהם לא ימכר בראחות עולם הוא להם: ושרה מגרש עריהם לא ימכר בראחות עולם הוא להם: וחקל רוח קרויהון לא יזבן ארי אחסנת עלם הוא להון: ס לה וכיימוך אחיד ומטה יד עמך ותחזקת בו גר ותושב וחי עמך: וכיימוך אחיד ומטה יד עמך ותחזקת בו גר ותושב וחי עמך: וארי יתמספן אחוד ותמוט ידה עמך ותתקף בה דיר ותותב ויחי עמך: לה אליתקח מאתו נשד ויראת מאלהיו וחי אחיד עמך: אליתקח מאתו נשד ותבית ויראת מאלהיו וחי אחיד עמך: לא תסב מנה חבוליא ורבימא ותדחל מאלקה ויחי אחוד עמך: לה אתפספף לאתתן לו בגשד ובמרבית לאתתן אכלך: אתפספף לאתתן לו בגשד ובמרבית לאתתן אכלך: ית פספף לא תמן לה בחבוליא וברבימא לא תמן מיכלך: לה אני יהוה אלהיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים לתת לכם את ארץ פנען להיות לכם לאלהים: אני יהוה אלהיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים לתת לכם את ארץ פנען להיות לכם לאלהים: אנא יי אלחכון די אפקית יחכון מארעא דמצרים למתן לכון ית ארעא דכנען למנהי לכון לאלה: ס

רביעי לט וכיימוך אחיד עמך ובמפרצית לאתעבר בו עבדת עבד: וכיימוך אחיד עמך ובמפרצית לאתעבר בו עבדת עבד: וארי יתמספן אחוד עמך ויזבן לך לא תפלח בה פלחן עבדין: מ בשכיר בתושב יהיה עמך עד שנת היכל יעבר עמך: בשכיר בתושב יהיה עמך

עד שנת היכל יעבר עמך: פאגירא כתותבא יהי עמך עד שמת דיובלא יפלח עמך: מא ויצא מעמך הוא ובניו עמו ושב אל משפחתו ואל אחות אבתיו ישוב: ויצא מעמך הוא ובניו עמו ושב אל משפחתו ואל אחות אבתיו ישוב: יפוק מעמך הוא ובנוהי עמה ויתוב לזרעיתה ולאחסנת אבהתהי יתוב: מכ כיעברי הם אשר הוצאתי אתם מארץ מצרים לא ימכרו ממפרצת עבד: כיעברי הם אשר הוצאתי אתם מארץ מצרים לא ימכרו ממפרצת עבד: ארי עבדי אנון די אפקית יתהון מארעא דמצרים לא יזבנון ודין עבדין: מה לא תרדה בו בפרך ויראת מאלהיו: לא תרדה בו בפרך ויראת מאלהיו: לא תפלח בה בקשיו ותדחל מאלקה: מה ועבדך ואמתך אשר יהיו לך מאת הגוים אשר סביבתיכם מהם תקנו עבד ואמה: ועבדך ואמתך אשר יהיו לך מאת הגוים אשר סביבתיכם מהם תקנו עבד ואמה: ועבדך ואמתך די יהון לך מן עממיא די בסחרניכון מנהון תקנון עבדין ואמהן: מה ונמסר התושבים הנגרים עמכם מהם תקנו וממשפחתם אשר עמכם אשר הולידו בארצכם והיו לכם לאחזה: ונמסר התושבים הנגרים עמכם מהם תקנו וממשפחתם אשר עמכם אשר הולידו בארצכם והיו לכם לאחזה: ואף מבני תותביא ערלא דדירין עמכון מנהון תקנון ומנרעיתיהון דעמכון די אתגלדו בארעכון ויהון לכון לאחסנא: מה ותתנחלתם אתם לבניכם אחריכם לרשת אחזה לעולם בהם תעבדו ובאחיכם בני ישראל איש באחיו לא תרדה בו בפרך: ותתנחלתם אתם לבניכם אחריכם לרשת אחזה לעולם בהם תעבדו ובאחיכם בני ישראל איש באחיו לא תרדה בו בפרך: ותחסון יתהון לבניכון בתריכון לירשת אחסנא לעולם בהון תפלחון ובאחיכון בני ישראל גבר באחיהי לא תפלח בה בקשיו: ס מה וכי תשיג יד גר ותושב עמך וימך אחיד עמו ובמפרצית לגר תושב עמך או לעקר משפחת גר: וכי תשיג יד גר ותושב עמך וימך אחיד עמו ובמפרצית לגר תושב עמך או לעקר משפחת גר: וארי תדבק יד ערל ותותב עמך ויתמספן אחוד עמה ויזבן לערל תותב עמך או לארמי זרעית גירא: מה אחרי נמפר גאלה

תהיה־לו אחד מאחיו ונאלגו: אחרי נמפר גאלה תהיה־לו אחד מאחיו ונאלגו: בטר דיוזבן פרקנא תהי לה חד מאחיהי פרקנא: מט אודדו או כדדו ונאלגו או־משאר בשרו ממשפחתו ונאלגו או־השינה ידו ונגאל: אודדו או כדדו ונאלגו או־משאר בשרו ממשפחתו ונאלגו או־השינה ידו ונגאל: או אח אבוהי או בר אח אבוהי פרקנא או מקריב בשרה מזרעיתה פרקנא או תמדק ידה ויתפרק: נוחשל עם־קנהו משנת המכרו לו עד שנת היכל והיה כסף ממפרו במספר שנים כימי שכיר יהיה עמו: וחשל עם־קנהו משנת המכרו לו עד שנת היכל והיה כסף ממפרו במספר שנים כימי שכיר יהיה עמו: ויחשב עם זבנה משתא דאזבן לה עד שתא דיוכלא ויהי כסף זבינוהי במנין שניא כימי אגירא יהי עמה: נא אם־עוד רבות בשנים לפיהן ישיב גאלתו מכסף מקנתו: אם־עוד רבות בשנים לפיהן ישיב גאלתו מכסף מקנתו: אם עוד סגית בשניא לפומהן יתיב פרקנא מכסף זבינוהי: נב ואם־מעט נשאר בשנים עד־שנת היכל וחשבו־לו כפי שניו ישיב את־גאלתו: ואם־מעט נשאר בשנים עד־שנת היכל וחשבו־לו כפי שניו ישיב את־גאלתו: ואם זער ישמאר בשניא עד שתא דיוכלא ויחשב לה כפום שנוהי יתב ית פרקנא: נג בשכיר שנה בשנה יהיה עמו לא־ירדנו בפרד לעיניו: בשכיר שנה בשנה יהיה עמו לא־ירדנו בפרד לעיניו: פאגיר שניא בשניא יהי עמה לא יפלח בה בקשיו לעיניו: נד ואם־לא יגאל בגאלה ויצא בשנת היכל הוא ובניו עמו: ואם־לא יגאל בגאלה ויצא בשנת היכל הוא ובניו עמו: ואם לא יתפרק באלין ויפוק בשתא דיוכלא הוא ובנוהי עמה: נה כרילי כני־ישראל עבדים עבדי הם אשר־הוצאתי אותם מארץ מצרים אני יהוה אלהיכם: כרילי כני־ישראל עבדים עבדי הם אשר־הוצאתי אותם מארץ מצרים אני יהוה אלהיכם: ארי דילי בני ישראל עבדין עבדי אנון די אפיקית יתהון מארעא דמצרים אגא יי אלהון: א לא־תעשו לכם אילים ופסל ומצבה לא־תקימו לכם ואבן משפית לא תתנו בארצכם להשתחות עליה כי אני יהוה אלהיכם: לא־תעשו לכם אילים ופסל ומצבה לא־תקימו לכם ואבן

משפית לא תתנו בארצכם להשתחות עליה כי אני יהוה אלהיכם: לא תעבדון לזון טעון וצלם וקמא לא תקימון לזון ואבן סגדא לא תתנו בארצכון למסגד עלה ארי אגא יי אלהון: ב את־שבתתי תשמרו ומקדשי תיראו אני יהוה: את־שבתתי תשמרו ומקדשי תיראו אני יהוה: ית יומי שפיא דילי תסרון ולבית מקדשי תהון דחלין אגא יי: פ פ פ

נ"ו פסוקים, חט"ל סימן. לאחוז"ה סימן.

ג אם־בחקתי תלכו ואת־מצותי תשמרו ועשיתם אתם: אם־בחקתי תלכו ואת־מצותי תשמרו ועשיתם אתם: אם בקימי תהכון וית פקודי תסרון ומעבדון יתהון: ד ונתתי גשמיכם בעתם ונתנה הארץ יבולה ועץ השדה יתן פרוי: ונתתי גשמיכם בעתם ונתנה הארץ יבולה ועץ השדה יתן פרוי: ואתן מטריכון בעדנהון ותמן ארעא עללמה ואלן סקלא יתן אבה: ה והשיג לכם דישל את־בציר ובציר ישיג את־זרע ואכלתם לחמכם לשבע וישבתם לבטח בארצכם: ו והשיג לכם דישל את־בציר ובציר ישיג את־זרע ואכלתם לחמכם לשבע וישבתם לבטח בארצכם: ויערע לזון דישא ית קטפא וקטפא יערע לאפוקי בר זרעא ותיכלון לחמכון למשבע ומיתבון לרחצן בארצכון: ו ונתתי שלום בארץ ושכבתם ואין מחריד והשפתי חיה רעה מן־הארץ וחרב לא־תעבר בארצכם: ו נתתי שלום בארץ ושכבתם ואין מחריד והשפתי חיה רעה מן־הארץ וחרב לא־תעבר בארצכם: ואתן שלמא בארעא ותשרון ולית דמניד ואבטל חיתא בשתא מן ארעא ודקטלין במרובא לא יעדון בארצכון: ז וירפתם את־איביכם ונפלו לפניכם לחרב: ו ירדפו מכם חמושה מאה ומאה מכם רבבה ירדפו ונפלו איביכם לפניכם לחרב: ו ירדפו מכם חמושה מאה ומאה מכם רבבה ירדפו ונפלו איביכם לפניכם לחרב: ו ירדפון מנכון חמושה מאה ומאה מנכון לרבותא יערקון ויפלון בעלי דבכיון קדמיכון לחרבא: ט ופניתי אליכם והפריתי אתכם והרביתי אתכם והקימתי את־בריתי אתכם: ופניתי אליכם והפריתי

אתכם והדברתי אתכם והקימתי את־בריתי אתכם: ואתפני מימרי לאושבא לכון ואפש יתכון ואסגי יתכון ואקם ית קמי עמכון:

חמישי י ואכלתם ישן נושן מפני חדש תוציאו: ואכלתם ישן נושן מפני חדש תוציאו: ומיכלון עתיקא דעתיק ועתיק מן קדם חדתא תפפון: יא ונתתי משפני בתוככם ולא־תגעל נפשי אתכם: ונתתי משפני בתוככם ולא־תגעל נפשי אתכם: ואתן משפני ביניכון ולא ירחק מימרי יתכון: יב והתהלכתי בתוככם והייתי לכם לאלהים ואתם תהיו לי לעם: והתהלכתי בתוככם והייתי לכם לאלהים ואתם תהיו לי לעם: ואשרי שכינתי ביניכון ואהי לכון לאלה ואתון תהון קדמי לעם: יג אני יהוה אלהיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים מהית להם עבדים ואשפול מות עלכם ואולד אתכם קוממיות: אני יהוה אלהיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים מהית להם עבדים ואשפול מות עלכם ואולד אתכם קוממיות: אגא יי אל־תכון די אפקית יתכון מארעא דמצרים מלמ־הי להון עבדין ומברית גיר עממיא מנכון ודברית יתכון לחירותא: פ ד ואם־לא תשמעו לי ולא תעשו את פ־להמצות האלה: ואם־לא תשמעו לי ולא תעשו את פ־להמצות האלה: ואם לא תקבלון למימרי ולא תעבדון ית כל פקודיא האלין: ט ואם־בחקתי תמאסו ואם את־משפטי תגעל נפשכם לבלתי עשות את־פ־ל־מצותי להפרכם את־בריתי: ואם־בחקתי תמאסו ואם את־משפטי תגעל נפשכם לבלתי עשות את־פ־ל־מצותי להפרכם את־בריתי: ואם בקמי תקוצון ואם ית דיני תרחק נפשכון בדיל דלא למעבד ית כל פקודי לאשנייתכון ית קמי: טו אף־אני אעשה־ואת לכם והפקדתי עליכם בהלה את־השחפת ואת־הקדחת מכלות עינים ומדיבת נפש וזרעתם לריק וזעכם ואכלהו איביכם: אף־אני אעשה־ואת לכם והפקדתי עליכם בהלה את־השחפת ואת־הקדחת מכלות עינים ומדיבת נפש וזרעתם לריק וזעכם ואכלהו איביכם: אף אגא אעבד דא לכון ואסער עליכון בהלתא ית שחפתא וית קדחתא מחשכן עינין ומפחן נפש ותזרעון לרגלון וזרעון ויכלנה בעלי דבכיכון: יז ונתתי פני בכם

ונגפתם לפני איביכם ורדו בכם שנאיכם ונסתם ואין־דרך אתכם: ונתתי פני בכם ונגפתם לפני איביכם ורדו בכם שנאיכם ונסתם ואין־דרך אתכם: ואתן ורגזי פכון ותתברון קדם בעלי דבכיכון וירדון פכון סנאיכון ותעיקון ולית דרדיף יתכון: יח ואם־עד־אלה לא תשמעו לי ונספתי ליפסרה אתכם שבע על־חטאתיכם: ואם־עד־אלה לא תשמעו לי ונספתי ליפסרה אתכם שבע על־חטאתיכם: ואם עד אלין לא תקבלון למימרי ואוסף למרדי יתכון שבע על חוביכון: יט ושברתי את־גאון עינכם ונתתי את־שמיכם כפרול ואת־ארצכם כנחשה: ושברתי את־גאון עינכם ונתתי את־שמיכם כפרול ואת־ארצכם כנחשה: ואתבר ית יקר תקפכון ואתן ית שמאי די עלויכון תסינא כנחשא מלמעבד פירין: כ ונתם לריק כחכם ולא־תתן ארצכם את־יבולה ועץ הארץ לא יתן פריו: ותם לריק כחכם ולא־תתן ארצכם את־יבולה ועץ הארץ לא יתן פרו: ויסופון לריקנו חיליכון ולא תתן ארצכון ית עלל־תה ואלין ארעא לא יתן אבה: כא ואם־תלכו עמי קרי ולא תאבו לשמע לי ונספתי עליכם מכה שבע כחטאתיכם: ואם־תלכו עמי קרי ולא תאבו לשמע לי ונספתי עליכם מכה שבע כחטאתיכם: ואם תהכון קדמי בקשיו ולא תיבון לקבלא למימרי ואוסף לאתאה עליכון מחא שבע כחוביכון: כב והשלחתי בכם את־חית השדה ושפלה אתכם והכריתיה את־בהמתכם והמעוטה אתכם ונשמו דרכיכם: והשלחתי בכם את־חית השדה ושפלה אתכם והכריתיה את־בהמתכם והמעוטה אתכם ונשמו דרכיכם: וגגרי כון ית חות ברא ותתפל יתכון ותשיצי ית בערכון ומזער יתכון ויצדון אורחתכון: כג ואם־באלה לא תוסרו לי והלכתם עמי קרי: ואם־באלה לא תוסרו לי והלכתם עמי קרי: ואם באלין לא תתדרון למימרי ותהכון קדמי בקשיו: כד והלכתי אף־אני עמכם בקרי והפיתי אתכם גם־אני שבע על־חטאתיכם: והלכתי אף־אני עמכם בקרי והפיתי אתכם גם־אני שבע על־חטאתיכם: ואהד אף אגא עמכון בקשיו ואלקי יתכון אף אגא שבע על חוביכון: כה והבאתי עליכם הרב

נִלְמַת נִקְמַת בְּרִית וְנִאֲסַפְתָּם אֶל־עַרְיֵכֶם וְשִׁלַּחְתִּי דָבָר בְּתוֹכְכֶם וְנִתְתַּם בְּיַד־אֹיֵב: וְהִבֹּאתִי עֲלֵיכֶם חֶרֶב נִלְמַת נִקְמַת בְּרִית וְנִאֲסַפְתָּם אֶל־עַרְיֵכֶם וְשִׁלַּחְתִּי דָבָר בְּתוֹכְכֶם וְנִתְתַּם בְּיַד־אֹיֵב: וְאִתִּי עֲלִיכּוֹן דָּקְטָלִין בְּחֶרֶב אִי־תִפְרַעוּן מִנְּכּוֹן פֶּרַעְנוּתָא עַל דְּעִבְרַתּוֹן עַל פִּתְגָמִי אֹרִיתָא וְתִתְּפִנְשׁוּן לִקְרוּיִכּוֹן וְאַגְרִי מוֹתָנָא בִּינִיכּוֹן וְתִתְּמַסְרוּן בִּידָא דְסָנָא: כִּי בְּשִׁבְרִי לָכֶם מִטְה־לָּחֶם וְאַפֹּ עֵשֶׂר נָשִׁים לְחִמְכֶם בְּתַנּוּר אֶחָד וְהִשְׁכִּיבוּ לְחִמְכֶם בְּמִשְׁקָל וְאִכְלַתֶּם וְלֹא תִשְׁבְּעוּ: בְּשִׁבְרִי לָכֶם מִטְה־לָּחֶם וְאַפֹּ עֵשֶׂר נָשִׁים לְחִמְכֶם בְּתַנּוּר אֶחָד וְהִשְׁכִּיבוּ לְחִמְכֶם בְּמִשְׁקָל וְאִכְלַתֶּם וְלֹא תִשְׁבְּעוּ: בְּדֹאֲתִכּוֹן לְכוֹן סְעִיד מִיכְלָא וְיִפְּנוּ עֶסֶר נָשִׁין לְחִמְכּוֹן בְּתַנּוּרָא חַד וְיִתִּיבּוֹן לְחִמְכּוֹן בְּמִתְקָלָא וְיִתְּכִלוּן וְלֹא תִשְׁבְּעוּ: ס כִּי וְאִם־בֹּזֹאת לֹא תִשְׁמָעוּ לִי וְהִלַּכְתֶּם עִמִּי בְּקָרִי: וְאִם־בֹּזֹאת לֹא תִשְׁמָעוּ לִי וְהִלַּכְתֶּם עִמִּי בְּקָרִי: וְאִם בְּדָא לֹא תִקְבְּלוּן לְמִמְרִי וְתִתְּכּוֹן קֳדָמִי בְּקִשְׁיִי: כֹּחַ וְהִלַּכְתִּי עִמָּכֶם בְּחִמְת־קָרִי וְיִסְרַתִּי אֶתְכֶם אֶף־אֲנִי שִׁבְעַ עַל־חַטֹּאתֵיכֶם: וְהִלַּכְתִּי עִמָּכֶם בְּחִמְת־קָרִי וְיִסְרַתִּי אֶתְכֶם אֶף־אֲנִי שִׁבְעַ עַל־חַטֹּאתֵיכֶם: וְאֶחָד עִמָּכּוֹן בְּתַקּוֹף רִגְזִי וְאֶחָדִי יִתְּכּוֹן אֶף אֲנִי שִׁבְעַ עַל חוֹבֵיכּוֹן: כֹּחַ וְאִכְלַתֶּם בְּשֶׁר בְּנִיכֶם וּבְשֶׁר בְּנִתֵיכֶם תֹּאכְלוּ: וְאִכְלַתֶּם בְּשֶׁר בְּנִיכֶם וּבְשֶׁר בְּנִתֵיכֶם תֹּאכְלוּ: וְיִתְּכִלוּן בְּשֶׁר בְּנִיכּוֹן וּבְשֶׁר בְּנִתֵיכּוֹן תִּיכְלוּן: לֹא וְהִשְׁמַדְתִּי אֶת־בְּמִיתֵיכֶם וְהִכְרַתִּי אֶת־חַמְּנֵיכֶם וְנִתְּתִי אֶת־פְּגִירֵיכֶם עַל־פְּגִירֵי גִלּוּלֵיכֶם וְנִעְלָה נַפְשִׁי אֶתְכֶם: וְהִשְׁמַדְתִּי אֶת־בְּמִיתֵיכֶם וְהִכְרַתִּי אֶת־חַמְּנֵיכֶם וְנִתְּתִי אֶת־פְּגִירֵיכֶם עַל־פְּגִירֵי גִלּוּלֵיכֶם וְנִעְלָה נַפְשִׁי אֶתְכֶם: וְאִשְׁצִי יָת בְּמִיתִיכּוֹן וְאַקְצִץ יָת חַיִּסְנִסִּיכּוֹן וְאִתּוֹן יָת פְּגִירִיכּוֹן עַל פְּגוֹר טַעוּתִיכּוֹן וִירַחַק מִמִּמִּי יִתְּכּוֹן: לֹא וְנִתְּתִי אֶת־עַרְיֵכֶם חֶרֶב וְהִשְׁמוּתִי אֶת־מִקְדָּשֵׁיכֶם וְלֹא אֲרִיחַ בְּרִיחַ נִיחַחְכֶם: וְנִתְּתִי אֶת־עַרְיֵכֶם חֶרֶב וְהִשְׁמוּתִי אֶת־מִקְדָּשֵׁיכֶם וְלֹא אֲרִיחַ בְּרִיחַ נִיחַחְכֶם: וְאִתּוֹן יָת קְרוּיִכּוֹן צָדָא וְאַצְדִּי יָת מִקְדָּשֵׁיכּוֹן וְלֹא אֶקְבַּל בְּרַעְוָא קֳדָבִין בְּנִשְׁתְּכּוֹן: לֹא וְהִשְׁמַתִּי אֲנִי אֶת־הָאָרֶץ וְשִׁמְמוּ עָלֶיהָ אִיבֵיכֶם הַיֹּשְׁבִים בָּהּ: וְהִשְׁמַתִּי אֲנִי אֶת־הָאָרֶץ וְשִׁמְמוּ עָלֶיהָ אִיבֵיכֶם הַיֹּשְׁבִים בָּהּ: וְאַצְדִּי אֲנִי יָת אֶרְעָא וְיִצְרִינָן עָלָה בְּעָלִי דְּכִיכּוֹן דִּיתְבִּין בָּהּ: לֹא וְאֶתְכֶם אֲזַרְהֶ

בְּגוֹלָם וְהִרִיקְתִּי אַחֲרֵיכֶם חֶרֶב וְהִיתָה אֶרְצְכֶם שְׁמָמָה וְעַרְיֵכֶם יִהְיוּ חֶרֶב: וְאֶתְכֶם אֲזַרְהֶ: וְאֶתְכֶם בְּגוֹלָם וְהִרִיקְתִּי אַחֲרֵיכֶם חֶרֶב וְהִיתָה אֶרְצְכֶם שְׁמָמָה וְעַרְיֵכֶם יִהְיוּ חֶרֶב: וְיִתְּכּוֹן אֶבְדֹר בִּינִי עַמְמִיָּא וְאַגְרִי בְּתִרְיִכּוֹן דְּקִטְלִין בְּחֶרֶב וְתִהִי אֶרְעָא בְּעָלִי דְּכִיכּוֹן דִּיתְבִּין חֶרֶב: לֹא אֲזַרְהֶ תִּרְצָה הָאָרֶץ אֶת־שְׁבִתָּתֶיהָ כֹּחַ יָמֵי הַשְּׁמָמָה וְאִתָּם בְּאָרֶץ אִיבֵיכֶם אֲזַרְהֶ תִּשְׁבֵּת הָאָרֶץ וְהִרְצָת אֶת־שְׁבִתָּתֶיהָ: אֲזַרְהֶ תִּרְצָה הָאָרֶץ אֶת־שְׁבִתָּתֶיהָ כֹּחַ יָמֵי הַשְּׁמָמָה וְאִתָּם בְּאָרֶץ אִיבֵיכֶם אֲזַרְהֶ תִּשְׁבֵּת הָאָרֶץ וְהִרְצָת אֶת־שְׁבִתָּתֶיהָ: בְּכֹחַ תִּרְצִי אֶרְעָא יָת שְׁמָטָהָ כֹּחַ יוֹמִין דִּי צָדִיאָת וְאִתּוֹן בְּאָרַע בְּעָלִי דְּכִיכּוֹן בְּכֹחַ תִּשְׁמַט אֶרְעָא וְתִרְצִי יָת שְׁמָטָהָ: לֹא כֹחַ יָמֵי הַשְּׁמָמָה תִּשְׁבֵּת אֶת אֲשֶׁר לֹא־שְׁבִתָּהָ בְּשְׁבִתָּתֵיכֶם בְּשְׁבִתָּתֵיכֶם עָלֶיהָ: כֹּחַ יָמֵי הַשְּׁמָמָה תִּשְׁבֵּת אֶת אֲשֶׁר לֹא־שְׁבִתָּהָ בְּשְׁבִתָּתֵיכֶם בְּשְׁבִתָּתֵיכֶם עָלֶיהָ: כֹּחַ יוֹמִין דִּי צָדִיאָת תִּשְׁמַט יָת דִּי לֹא שְׁמַטָּת בְּשִׁמְטִיכּוֹן כֹּחַ תְּוִיתוֹן יִתְּבִין עָלָה: לוֹ וְהִנְשְׂאָרִים בְּכֶם וְהִבֹּאתִי מִרְדָּ בְּלִבְכֶם בְּאֶרֶצְ אִיבֵיכֶם וְרִדְף אֹתָם קוֹל עָלָה נִדְף וְנָסוּ מִנְּסַת־חֶרֶב וְנִפְּלוּ וְאִין רִדְף וְהִנְשְׂאָרִים בְּכֶם וְהִבֹּאתִי מִרְדָּ בְּלִבְכֶם בְּאֶרֶצְ אִיבֵיכֶם וְרִדְף אֹתָם קוֹל עָלָה נִדְף וְנָסוּ מִנְּסַת־חֶרֶב וְנִפְּלוּ וְאִין רִדְף: וְדִישְׁתַּאֲרוֹן בְּכּוֹן וְאַעֲלַ תְּבָרָא בְּלִבְהוֹן בְּאַרְעָתָא דְּסַנְאִיהוֹן וְיִרְדּוּף יִתְּהוֹן קַל טַרְפָּא דְּשִׁקִּיָּא וְיִצְרְקוֹן בְּמַעֲרוֹק מִן קֳדָם דְּקִטְלִין בְּחֶרֶב וְיִפְּלוּן לִית דְּרִדְף: לוֹ וְכִשְׁלוּ אִישׁ־בְּאַחִיו בְּמִפְגֵּי־חֶרֶב וְרִדְף אִין וְלֹא־תִהְיֶה לָכֶם תְּקוּמָה לִפְנֵי אִיבֵיכֶם: וְכִשְׁלוּ אִישׁ־בְּאַחִיו בְּמִפְגֵּי־חֶרֶב וְרִדְף אִין וְלֹא־תִהְיֶה לָכֶם תְּקוּמָה לִפְנֵי אִיבֵיכֶם: וְיִתְּקִלוּן גְּבֵר בְּאַחִיָּהָ מִמְּקָדָם דְּקִטְלִין בְּחֶרֶב וְיִרְדּוּף לִית לֹא תִהִי לְכוֹן תְּקוּמָה קֳדָם בְּעָלִי דְּכִיכּוֹן: לֹא וְאִכְלַתֶּם בְּגוֹלָם וְאִכְלָה אֶתְכֶם אָרֶץ אִיבֵיכֶם: וְאִכְלַתֶּם בְּגוֹלָם וְאִכְלָה אֶתְכֶם אָרֶץ אִיבֵיכֶם: וְתִכְדּוֹן בִּינִי עַמְמִיָּא וְתִגְמַר יִתְּכּוֹן אֶרַע בְּעָלִי דְּכִיכּוֹן: לֹא וְהִנְשְׂאָרִים בְּכֶם יִמְקוּן בְּעוֹנֵם בְּאֶרֶצְ אִיבֵיכֶם וְאֶף בְּעוֹנֵת אֲבֹתָם אִתָּם יִמְקוּן: וְהִנְשְׂאָרִים בְּכֶם יִמְקוּן בְּעוֹנֵם בְּאֶרֶצְ אִיבֵיכֶם וְאֶף בְּעוֹנֵת אֲבֹתָם אִתָּם יִמְקוּן: וְדִישְׁתַּאֲרוֹן בְּכּוֹן יִתְּמַסּוּן בְּחוֹבִיהוֹן בְּאַרְעָתָא בְּעָלִי דְּכִיכּוֹן וְאֶף בְּחוֹבֵי אֶבְהִתְהוֹן בִּישְׂאָ דְּאַחִידִין בִּידְהוֹן יִתְּמַסּוּן: ט וְהִתְּרִדּוּ אֶת־עוֹנֵם וְאֶת־עוֹן

אבתם במעלם אשר מעלויכי ואף אשרהלכו עמי בקרי: והתודו אתעונם ואתעון אבתם במעלם אשר מעלויכי ואף אשרהלכו עמי בקרי: וידון ית חוביהון וית חובי אבהתהון בשקנהון דשקרו קדמי ואף דהליכו קדמי בקשיו: מא אףאני אלך עמם בקרי והבאתי אתם בארץ איביהם אויאו יפנע לכבם הערל ואו ירצו אתעונם: אףאני אלך עמם בקרי והבאתי אתם בארץ איביהם אויאו יפנע לכבם הערל ואו ירצו אתעונם: אף אנא אהך עמהון בקשיו ואצל יתהון בארע בעלי דבביהון או כן יתבר להון טפשא ובכן ירעון ית חוביהון: מב וזכרתי אתבריתי יעקוב ואף אתבריתי יצחק ואף אתבריתי אברהם אומר והארץ אומר: וזכרתי אתבריתי יעקוב ואף אתבריתי יצחק ואף אתבריתי אברהם אומר: וזכרנא ית קימי דעם יעקוב ואף ית קימי דעם יצחק ואף ית קימי דעם אברהם אנא דכיר וארעא אנא דכיר: מג והארץ תעוב מהם ותריץ אתשבתתיה בהשמה מהם והם ירצו אתעונם יעו ויבועו במשפטמי מאסו ואתחקתי געלה נפשם: והארץ תעוב מהם ותריץ אתשבתתיה בהשמה מהם והם ירצו אתעונם יעו ויבועו במשפטמי מאסו ואתחקתי געלה נפשם: וארעא תתרטש מנהון ומרעי ית שמשטה בדדציאת מנהון ואנחו ירעון ית חוביהון לוטין חלף ברין איתי עליהון דבדיני קצו וית קימי רחקת נפשהון: מד ואף גסזאת בהיוותם בארץ איביהם לאימאסתים ולאגעלותים לכלתם להפר בריתי אתם כי אני יהוה אלהיהם: ואף גסזאת בהיוותם בארץ איביהם לאימאסתים ולאגעלותים לכלתם להפר בריתי אתם כי אני יהוה אלהיהם: ואף ברם דא במהויהון בארע בעלי דבביהון לא ארטשנון ולא ארחקנון לשציותהון לאשנאה קימי עמהון ארי אנא יי אלההון: מה וזכרתי להם ברית ראשנים אשר הוצאתיאתם מארץ מצרים לעיני הגוים להיות להם לאלהים אני יהוה: וזכרתי להם ברית ראשנים אשר הוצאתיאתם מארץ מצרים לעיני הגוים להיות להם לאלהים אני יהוה: וזכרנא להון קים קדמאי די אפקית יתהון מארעא דמצרים לעיני עממיא למהוי להון לאלקא אנא יי:

מ אלה החקים והמשפטים והתורות אשר נתן יהוה בינו ובין בני ישראל בהר סיני בידמשה: אלה החקים והמשפטים והתורות אשר נתן יהוה בינו ובין בני ישראל בהר סיני בידמשה: אליו קמיא ודינא ואוריתא די הב יי בין מימרה ובין בני ישראל בטורא דסיני בינא דמשה: פ

שיש א וידבר יהוה אלימשה לאמר: וידבר יהוה אלימשה לאמר: ומליל יי עם משה למימר: ב דבר אלבני ישראל ואמרת אליהם איש כי יפלא נדר בערפך נפשת ליהוה: דבר אלבני ישראל ואמרת אליהם איש כי יפלא נדר בערפך נפשת ליהוה: מלל עם בני ישראל ותימר להון גבר ארי יפרש נדר בפרסן נפשטא קדם יי: ג והיה ערפך הזכר מבן עשרים שנה ועד בןששים שנה והיה ערפך חמשים שקל כסף בשקל הקדש: והיה ערפך הזכר מבן עשרים שנה ועד בןששים שנה והיה ערפך חמשים שקל כסף בשקל הקדש: ויהי פרסנה דכורא מבר עסרין שנין ועד בר שתין שנין ויהי פרסנה חמשין סלעין דכסף בסלעי קידשא: ד ואםנזקבה הוא והיה ערפך שלשים שקל: ואםנזקבה הוא והיה ערפך שלשים שקל: ואם נזקבתא היא ויהי פרסנה תלתין סלעין: ה ואם מבןחמש שנים ועד בןעשרים שנה והיה ערפך הזכר עשרים שקלים ולנזקבה עשרת שקלים: ואם מבןחמש שנים ועד בןעשרים שנה והיה ערפך הזכר עשרים שקלים ולנזקבה עשרת שקלים: ואם מבר חמש שנין ועד בר עסרין שנין ויהי פרסנה דכורא עסרין סלעין ולנזקבתא עסר סלעין: ו ואם מבןחדש ועד בןחמש שנים והיה ערפך הזכר חמשה שקלים כסף ולנזקבה ערפך שלשת שקלים כסף: ואם מבןחדש ועד בןחמש שנים והיה ערפך הזכר חמשה שקלים כסף ולנזקבה ערפך שלשת שקלים כסף: ואם מבר ירחא ועד בר חמש שנין ויהי פרסנה דכורא חמש סלעין דכסף ולנזקבתא פרסנה תלת סלעין דכסף: ו ואם מבןששים שנה ומעלה אםזכר והיה ערפך חמשה עשר שקל ולנזקבה עשרה שקלים: ואם מבןששים שנה ומעלה אםזכר והיה ערפך חמשה עשר שקל ולנזקבה עשרה שקלים: ואם מבר שתין שנין ולעלא

אם דכורא ויהי פרסנה חמש עשרי סלעין ולקובתא עסר סלעין: ח ואם-מך הוא מערפך והעמידו לפני הכהן והעריך אתו הכהן על-פי אשר תשיג יד הנדר יעריכו הכהן: ואם-מך הוא מערפך והעמידו לפני הכהן והעריך אתו הכהן על-פי אשר תשיג יד הנדר יעריכו הכהן: ואם מספן הוא מפרסנה ויקימנה קדם כהנא ויפרוס יתה כהנא על מימר די תדבק ידא דנודרא יפרסנה כהנא: ס ט ואם-בהמה אשר יקריבו ממנה קרבן ליהוה כל אשר יתן ממנה ליהוה יתה-קדש: ואם-בהמה אשר יקריבו ממנה קרבן ליהוה כל אשר יתן ממנה ליהוה יתה-קדש: ואם בעינא די קרבון מנה קרבנא קדם יי כל די יתן מנה קדם יי יהי קודשא: י לא יחלפנו ולא-ימיר אתו טוב ברע או-רע במוט ואם-המר ימיר בהמוט ויהי-הוא ותמורתו יהי-קדש: לא יחלפנו ולא-ימיר אתו טוב ברע או-רע במוט ואם-המר ימיר בהמוט ויהי-הוא ותמורתו יהי-קדש: לא יחלפנה ולא יעבר יתה טב בביש או ביש בטב ואם חלפא יחלף בעירא בכעירא ויהי הוא וחלופה יהי קדיש: יא ואם כל-בהמה טמאה אשר לא-יקריבו ממנה קרבן ליהוה והעמיד את-הבהמה לפני הכהן: ואם כל-בהמה טמאה אשר לא-יקריבו ממנה קרבן ליהוה והעמיד את-הבהמה לפני הכהן: ואם כל בעירא מסאבא די לא יקרבין מנה קרבנא קדם יי ויקים ית בעירא קדם כהנא: יב והעריך הכהן אתה בין טוב ובין רע כערפך הכהן בן יהיה: והעריך הכהן אתה בין טוב ובין רע כערפך הכהן בן יהיה: ויפרוס כהנא יתה בין טב ובין ביש כפרסנא דכהנא בן יהי: יג ואם-גאל יגאלנה ויסף חמישתו על-ערפך: ואם-גאל יגאלנה ויסף חמישתו על-ערפך: ואם מפרק יפרסנה ויוסף חמישה על פרסנה: יד ואיש כייקדש את-ביתו קדש ליהוה והעריכו הכהן בין טוב ובין רע כפאשר יעריך אתו הכהן בן יקום: ואיש כייקדש את-ביתו קדש ליהוה והעריכו הכהן בין טוב ובין רע כפאשר יעריך אתו הכהן בן יקום: וגבר ארי יקדש ית ביתה קודשא קדם יי ויפרסנה כהנא בין טב ובין ביש כמא די יפרוס יתה כהנא בן יקום: טו ואם-המקדיש יגאל את-ביתו ויסף חמישית כספ-

ערפך עליו והיה לו: ואם-המקדיש יגאל את-ביתו ויסף חמישית כספ-ערפך עליו והיה לו: ואם דאקדש יפרוק ית ביתה ויוסף חמש כסף פרסנה עלויה ויהי לה: שביעי טו ואם א משנה אחתו יקדיש איש ליהוה והיה ערפך לפי זרעו זרע חמר שערים בחמישים שקל כסף: ואם א משנה אחתו יקדיש איש ליהוה והיה ערפך לפי זרעו זרע חמר שערים בחמישים שקל כסף: ואם מחקל אחסנתה יקדיש גבר קדם יי ויהי פרסנה לפום זרעה בר זרע כור שעורין בחמשין סלעין דכסף: יז ואם-משנת היכל יקדיש שדהו כערפך יקום: אם משנת היכל יקדיש שדהו כערפך יקום: אם משמא דיוכלא יקדש חקלה כפרסנה יקום: יח ואם-אתר היכל יקדיש שדהו וחשבילו הכהן את-הכסף על-פי השנים הנותרת עד שנת היכל ונגרע מערפך: ואם-אתר היכל יקדיש שדהו וחשבילו הכהן את-הכסף על-פי השנים הנותרת עד שנת היכל ונגרע מערפך: ואם בתר יוכלא יקדש חקלה ויחשב לה כהנא ית כספא על מימר שניא דישתאנן עד שמא דיוכלא ויתמנע מפרסנה: יט ואם-גאל יגאל את-השדה המקדיש אתו ויסף חמישית כספ-ערפך עליו וקם לו: ואם-גאל יגאל את-השדה המקדיש אתו ויסף חמישית כספ-ערפך עליו וקם לו: ואם מפרק יפרוק ית חקלא דאקדש יתה ויוסף חמש כסף פרסנה עלויה ויקום לה: כ ואם-לא יגאל את-השדה ואם-מכר את-השדה לאיש אחר לא-יגאל עוד: ואם-לא יגאל את-השדה ואם-מכר את-השדה לאיש אחר לא-יגאל עוד: ואם לא יפרוק ית חקלא ואם זבין ית חקלא לגבר אחרן לא יתפרק עוד: כא והיה השדה בצאתו ביכל קדש ליהוה כשדה החרם לכהן תהיה אחזתו: והיה השדה בצאתו ביכל קדש ליהוה כשדה החרם לכהן תהיה אחזתו: ויהי חקלא במפקה דיוכלא קודשא קדם יי כחקל חרמא לכהנא תהי אחסנתה: כב ואם את-שדה מקנתו אשר לא משנה אחתו יקדיש ליהוה: ואם את-שדה מקנתו אשר לא משנה אחתו יקדיש ליהוה: ואם ית חקל זבניהי די לא מחקל אחסנתה יקדש קדם יי: כג וחשבילו הכהן את מכסת הערפך עד שנת היכל ונתן את-הערפך ביום

מִן־הָאָדָם לֹא יִפְדֶּה מוֹת יוֹמָת: כָּל חֶרֶם דִּי יִתְתַּרְם מִן אִנְשָׁא לֹא יִתְפָּק אֶתְקַטְלָא יִתְקַטְל: וְכָל־מַעֲשֵׂי הָאָרֶץ מִזֶּרַע הָאָרֶץ מִפְּרִי הָעֵץ לַיהוָה הוּא קָדֵשׁ לַיהוָה: וְכָל־מַעֲשֵׂי הָאָרֶץ מִזֶּרַע הָאָרֶץ מִפְּרִי הָעֵץ לַיהוָה הוּא קָדֵשׁ לַיהוָה: וְכָל מַעֲשֵׂא דְאַרְעָא מִזֶּרַע דְאַרְעָא מִפְּרִי אֵילָנָא דִּי הוּא קוּדְשָׁא קָדֵם יי: לֹא וְאִם־נֶאֱלָא וְנֶאֱלָא אִישׁ מִמַּעֲשֵׂרֵי חֲמִשִּׁיתוֹ יִסֵּף עָלָיו: וְאִם־נֶאֱלָא וְנֶאֱלָא אִישׁ מִמַּעֲשֵׂרֵי חֲמִשִּׁיתוֹ יִסֵּף עָלָיו: וְאִם מִפְּקִי יִפְרוֹק גְּבֵר מִמַּעֲשֵׂה חֲמִשָּׁה יוֹסֵף עָלָיו:

מִפְּקִי לֹב וְכָל־מַעֲשֵׂי בְּקָר וְצֹאן כָּל אֲשֶׁר־יַעֲבֹר תַּחַת הַשֶּׁבֶט הַעֲשִׂיִי יִהְיֶה־קָדֵשׁ לַיהוָה: וְכָל־מַעֲשֵׂי בְּקָר וְצֹאן כָּל אֲשֶׁר־יַעֲבֹר תַּחַת הַשֶּׁבֶט הַעֲשִׂיִי יִהְיֶה־קָדֵשׁ לַיהוָה: וְכָל מַעֲשֵׂר תוֹרִין וְעֵן כָּל דִּיעֲבֵר תַּחַת חֲטָא עֲשִׂיָּא דִּי הוּא קָדִישׁ קָדֵם יי: לֹא יִבְקֹר בֵּין־טוֹב לָרַע וְלֹא יִמְרִנּוּ וְאִם־הִמָּר יִמְרִנּוּ וְהִי־הוּא וְהִי־הוּא וְתִמְרוֹתָּהּ יִהְיֶה־קָדֵשׁ לֹא וְנֶאֱלָא: לֹא יִבְקֹר בֵּין־טוֹב לָרַע וְלֹא יִמְרִנּוּ וְאִם־הִמָּר יִמְרִנּוּ וְהִי־הוּא וְתִמְרוֹתָּהּ יִהְיֶה־קָדֵשׁ לֹא וְנֶאֱלָא: לֹא יִבְקֹר בֵּין טַב לְבִישׁ וְלֹא יִחַלְפֶנָּה וְאִם חַלְפָּא יִחַלְפֶנָּה וְהִי הוּא וְחִלּוּפָה דִּי קוּדְשָׁא לֹא יִתְפָּק: לֹא אֱלֹה הַמְצֹאֹת אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּהַר סִינַי: אֱלֹה הַמְצֹאֹת אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּהַר סִינַי: אֵלֶּין פְּקוּדֵי דִּי פְקִיד יי יֵת מֹשֶׁה לְוֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּטוֹרָא דְסִינַי:

חֲזַק חֲזַק וְנִתְחַזַּק

ע"ח פסוקים, עז"א סימן.

סכום פסוקי דספר ויקרא שמנה מאות וחמשים ותשעה נחם סימן. וחציו והנוגע בבשר הוב. ופרשיותיו עשרה בא גר סימן. וסדריו כ"ג ובתורתו יהנה יומם ולילה סימן. ופרקיו כ"ז ואהיה עמך ואברכך סימן. מגין הפתוחות שנים וחמשים. והסתומות ששה וארבעים הכל שמנה ותשעים פרשיות דודי צח ואדום סימן.

הוּא קָדֵשׁ לַיהוָה: וְחִשְׁבִּילוּ הִכְהִין אֶת מִכְכַּת הָעֶרְכָּד עַד שְׁנַת הִיבֹל וְנָתַן אֶת־הָעֶרְכָּד בְּיוֹם הַהוּא קָדֵשׁ לַיהוָה: וַיִּחַשֵּׁב לָהּ כִּהְנָא יֵת מִנְּנָן פְּרִסְנָה עַד שְׁמָא דִּיבֹלָא וַיִּתֵּן יֵת פְּרִסְנָה בְּיוֹמָא הַהוּא קוּדְשָׁא קָדֵם יי: כִּי בְשִׁנַּת הַיּוֹבֵל יָשׁוּב הַשָּׂדֶה לְאִשֶּׁר קָנָהּ מֵאִתּוֹ לְאִשְׂרָאֵלֵי אַחֲזַת הָאָרֶץ: בְּשִׁנַּת הַיּוֹבֵל יָשׁוּב הַשָּׂדֶה לְאִשֶּׁר קָנָהּ מֵאִתּוֹ לְאִשְׂרָאֵלֵי אַחֲזַת הָאָרֶץ: בְּשָׁמָא דִּיבֹלָא יִתּוֹב חֲקֵלָא לְדוֹכָנָה מִנָּה לְדִדְלִילָא אֶתְסַנַּת אֶרְעָא: כִּי וְכָל־עֶרְכָּד יִהְיֶה בְּשִׁקֵּל הַקָּדֵשׁ עֲשָׂרִים גֵּרָה יִהְיֶה הַשֶּׁקֶל: וְכָל־עֶרְכָּד יִהְיֶה בְּשִׁקֵּל הַקָּדֵשׁ עֲשָׂרִים גֵּרָה יִהְיֶה הַשֶּׁקֶל: וְכָל פְּרִסְנָה דִּי בְּסֻלְעֵי קוּדְשָׁא עֲסָרִין מַעֲדִין דִּי סֻלְעָא: כִּי אֲדִי־בְכֹר אֲשֶׁר יִבְכֹּר לַיהוָה בְּבִהְמָה לֹא־יִקְדִּישׁ אִישׁ אֹתוֹ אִם־שׂוֹר אִם־שֵׁה לַיהוָה הוּא: אֲדִי־בְכֹר אֲשֶׁר יִבְכֹּר לַיהוָה בְּבִהְמָה לֹא־יִקְדִּישׁ אִישׁ אֹתוֹ אִם־שׂוֹר אִם־שֵׁה לַיהוָה הוּא: בְּרֵם בּוֹכֵרָא דִּי יִתְפַּכֵּר קָדֵם יי בְּבַעֲרִיא לֹא יִקְדֵּשׁ גְּבֵר יֵתָה אִם תוֹר אִם אִמֶּר דִּי הוּא: כִּי וְאִם בְּבִהְמָה הַטְּמֵאָה וּפְדָה כְּעֶרְכָּד וְיִסֵּף חֲמִשָּׁתוֹ עָלָיו וְאִם־לֹא וְנֶאֱלָא וְנִמְכַּר כְּעֶרְכָּד: וְאִם בְּבִהְמָה הַטְּמֵאָה וּפְדָה כְּעֶרְכָּד וְיִסֵּף חֲמִשָּׁתוֹ עָלָיו וְאִם־לֹא וְנֶאֱלָא וְנִמְכַּר כְּעֶרְכָּד: וְאִם בְּבַעֲרִיא מִסְּאָבָא וְיִפְרוֹק בְּפְרִסְנָה וְיוֹסֵף חֲמִשָּׁה עָלָיו וְאִם לֹא יִתְפָּק וְיִזְדַּבֵּן בְּפְרִסְנָה: כִּי אִיךְ כְּלִי־חָרָם אֲשֶׁר יִחְרַם אִישׁ לַיהוָה מִכָּל־אֲשֶׁר־לוֹ מֵאֲדָם וּבִהְמָה וּמִשְׁדֶּה אַחֲזָתוֹ לֹא יִמָּכַר וְלֹא יִנָּאֵל כְּלִי־חָרָם קָדֵשׁ־קִדְשִׁים הוּא לַיהוָה: אִיךְ כְּלִי־חָרָם אֲשֶׁר יִחְרַם אִישׁ לַיהוָה מִכָּל־אֲשֶׁר־לוֹ מֵאֲדָם וּבִהְמָה וּמִשְׁדֶּה אַחֲזָתוֹ לֹא יִמָּכַר וְלֹא יִנָּאֵל כְּלִי־חָרָם קָדֵשׁ־קִדְשִׁים הוּא לַיהוָה: בְּרֵם כָּל חֶרֶם דִּי יִחְרַם גְּבֵר קָדֵם יי מִכָּל דִּי לֹא מֵאִנְשָׁא וּבְבַעֲרִיא וּמִחֲקֵל אֶתְסַנַּתָּה לֹא יִזְדַּבֵּן וְלֹא יִתְפָּק כָּל חֶרֶם קָדֵשׁ קוּדְשִׁין הוּא קָדֵם יי: כִּי כְּלִי־חָרָם אֲשֶׁר יִחְרַם מִן־הָאָדָם לֹא יִפְדֶּה מוֹת יוֹמָת: כְּלִי־חָרָם אֲשֶׁר יִחְרַם

הַפְּטֵרָה לַפְּרִשָּׁת בַּחֲרִיבָחוּקוֹתֵי בִירְמִיָּה פֶּרֶק מו

מֵזֶה יְהוָה עָזָּ וּמַעֲזֵי וּמְנוּסֵי בְּיוֹם צָרָה אֱלֹהִים גּוֹיִם יִכָּאֵל מֵאִפְסֵי־אָרֶץ וַיֵּאמְרוּ אֲדִי־שִׁקֵּל נִחְלָו אֲבוֹתֵינוּ הִבֵּל וַאֲיִן־בָּם מוֹעִיל: דַּ הַיַּעֲשֵׂה־לוֹ אֲדָם אֱלֹהִים וְהִמָּה לֹא אֱלֹהִים: כִּי לְכֵן הִנְנִי מוֹדִיעִם בְּפִעֵם הַזֹּאת אוֹדִיעִים אֶת־יָדֵי וְאֶת־גְּבוּרָתִי וַיִּדְעוּ כִּי־שְׁמִי יְהוָה: יו ׁ חֲטָאת יְהוּדָה כְּתוּבָה בְּעֵט בְּרוּךְ בַּצִּפּוֹרן שְׁמִיר חֲרוּשָׁה עַל־לִיחַ לָבָם וּלְקִרְנֹת מִזְבְּחוֹתֵיכֶם: דַּ בּוֹכֵר בְּנִיהֶם מִזְבְּחוֹתָם וְאֲשִׁרְיָהֶם עַל־עֵץ רַעֲנָן

על גבעות הגבהות: ה' הררי בשדה חילך כל-אצרותיך לבן אתן במתיך בחטאת בכל-גבולך: ושמטתה ובך מנחלתך אשר נתתי לך והעבדתיך את-איביך בארץ אשר לא-ידעת כי-אש קדחתם באפי עד-עולם תוקד: ה' כה | אמר יהוה ארוך הנבל אשר יבטח באדם ושם בשר זרעו ומן-יהוה יסור לבו: והיה פערער בערכה ולא יראה כיריבא טוב ושכן חררים במדבר ארץ מלחה ולא תשוב: ברוך הנבר אשר יבטח ביהוה והיה יהוה מבטחו: ה' והיה פגע | שתול על-מים ועל-יובל ישלח שרשיו ולא יראה כיריבא חם והיה עלהו רענן ובשנת בצרת לא ידאג ולא ימיש מעשות פרי: ט עקב הלב מפל ואנש הוא מי ידענו: אני יהוה חקר לב בתן פליות ולתת לאיש כדרךכו כפרי מעלליו: כ קרא דגל ולא ילד עשה עשר ולא במשפט בחצי ימיו יעזבנו ובאחריתו יהיה נבל: כ פסא כבוד מרום מראשון מקום מקדשנו: כ מקוה ישראל יהוה פלעזוביך יבשו וסורי בארץ יפתבו כי עזבו מקור מים-חיים את-יהוה: ה' רפאני יהוה וארפא הושיעני ואושעה כי תהלתי אתה:

הפטרה לפרשת בהר בירמיה פרק לב

לב | ויאמר ירמיהו היה דברי-יהוה אלי לאמר: ה' הגה חנמאל בן-שלם דודי בא אליך לאמר קנה לך את-שדי אשר בענתות כי לך משפט הנאלה לקנות: ה' ויבא אלי חנמאל בן-דודי בדבר יהוה אל-חצר המטרה ויאמר אלי קנה נא את-שדי אשר-בענתות אשר | בארץ בנימין כי לך משפט הירשה ולך הנאלה קנה-לך ואדע כי דברי-יהוה הוא: ט ואקנה את-השדה מאת חנמאל בן-דודי אשר בענתות ואשקלה-לו את-הכסף שבעה שקלים ועשרה הכסף: ואתכת בפסל ואחתם ואעד עדים ואשקל הכסף במאזנים: ט ואקח את-ספר המקנה את-החתום המצוה והחקים ואת-הגלוי: כ ואתן את-הספר המקנה אל-ברוך בן-נריה בן-מחסיה לעיני חנמאל דודי ולעיני העדים הקתבים בספר המקנה לעיני כל-היהודים הישבים בחצר המטרה: כ ואצוה את-ברוך לעיניהם לאמר: ה' כה-אמר יהוה צבאות אלהי ישראל לקוח את-הספרים האלה את ספר המקנה הזה ואת החתום ואת ספר הגלוי הזה ונתתם בכלי-חרש למען יעמדו ימים רבים: ט כי כה אמר יהוה צבאות אלהי ישראל עוד יקנו בתים ושדות וכרמים בארץ הזאת: ט ואתפלל אל-יהוה אחרי תתי את-ספר המקנה אל-ברוך בן-נריה לאמר: ה' אלהי אדני יהוה הגה | אתה עשית את-השמים ואת-הארץ בכחך הגדול ובזרעך הנטויה לא-יפלא ממך פל-דבר: ה' עשה חסד לאלפים ומשלם עון אבות אלי-חיק בניהם אחריהם האל הגדול הגבור יהוה צבאות שמו: ט גדל העצה ורב העלילה אשר-יעניך פקחות על-פל-דרכי בני אדם לתת לאיש כדרךכו ובפרי מעלליו: כ אשר שמת אותות ומפתים בארץ-מצרים עד-היום הזה וב ישראל ובאדם ותעשה-לך שם פיום הזה: כ ואתצא את-עמך את-ישראל מארץ מצרים באתות ובמפתים וביד חזקה ובאזרוע נטויה ובמזרא גדול: כ ויתתן להם את-הארץ הזאת אשר-נשבעת לאבותם לתת להם ארץ זבת חלב ודבש:

זמני השבוע

תאריך	עלות השחר		זמן ציצית ותפילין	זריחת החמה	סוף זמן ק"ש	חצות היום והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה	צאת הכוכבים
	120 ד' לפני הזריחה	72 ד' לפני הזריחה							
ו', כ"ה באייר	3:10	4:14	4:41	5:46	9:06	12:38	13:13	19:36.6	20:04
ש"ק, כ"ו באייר	3:09	4:14	4:40	5:46	9:06	12:38	13:13	19:37.2	20:04
א', כ"ז באייר	3:08	4:13	4:40	5:45	9:06	12:38	13:13	19:37.8	20:05
ב', כ"ח באייר	3:07	4:13	4:39	5:45	9:06	12:38	13:13	19:38.5	20:06
ג', כ"ט באייר	3:06	4:12	4:38	5:44	9:05	12:38	13:13	19:39.1	20:06
ד', א' בסיוון	3:05	4:11	4:38	5:44	9:05	12:38	13:13	19:39.7	20:07
ה', ב' בסיוון	3:04	4:11	4:37	5:44	9:05	12:38	13:13	19:40.3	20:08
ו', ג' בסיוון	3:03	4:10	4:37	5:43	9:05	12:38	13:14	19:40.9	20:08

הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות

לוח ללימוד הרמב"ם כ"ה באייר ה'תשפ"ה – ג' בסיוון ה'תשפ"ה

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	כ"ה באייר	הל' יבום וחליצה פרק ו-ח.	הל' גזילה ואבידה. פרק טו.	מל"ת שנו.
ש"ק	כ"ו באייר	הל' נערה בתולה.. בפרקים אלו. פרק א-ג.	פרק טז.	מ"ע רכ. ריח. מל"ת שנוח. מ"ע ריט. מל"ת שנו.
א'	כ"ז באייר	הל' סוטה.. בפרקים אלו. פרק א-ג.	פרק יז.	מ"ע רכב. מל"ת קד.
ב'	כ"ח באייר	פרק ד. פעמי הכן וגו'. ספר קדושה והוא ספר חמישי.. הל' איסורי ביאה.. בפרקים אלו. פרק א-ב.	פרק יח.	מל"ת קה. של. שלא. שלב. שלג. שלד.
ג'	כ"ט באייר	פרק ג-ה.	הל' חובל ומזיק.. בפרקים אלו. פרק א.	מל"ת שלו. שלה. שלז. שלח. שלט.
ד'	א' בסיוון	פרק ו-ח.	פרק ב.	מל"ת שם. שמא. שמב. שמג. שדמ. שמה.
ה'	ב' בסיוון	פרק ט-יא.	פרק ג.	מל"ת שמח. שמת. שנ. שנא.
ו'	ג' בסיוון	פרק יב-יד.	פרק ד.	מל"ת שנב. שמו. שמו.

זמני הדלקת הנרות

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש
בהר בחוקותיי	18:54	20:15	19:17	20:17	19:08	20:19	19:15	20:15
במדבר	18:59	20:20	19:21	20:22	19:12	20:24	19:19	20:20

לזכות אנשי החסד הדגולים
הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחיזו
ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,
בני הרה"ח ר' שלום ישעי' ע"ה דייטש